OPŁATA POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok V. Kraków, piątek 8 września 1922. Nr. 242.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Poczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi
Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Nru 60 M.

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 1400·— kwart. 4200 —M
w Krakowie z odnoszeniem do domu 1600·— „ 4800·— „
Na prowincyi: z przesyłką poczt. 1800·— „ 5400·— „
Za granicą: z przesyłką pocztową 2400·—, „ 7200·— „
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 30·— Mk., wiersz milimetr. 1-szpalt. Mk 50 Nadesłane Mk 130·—. Wiersz milimetrowy 1 szp. w tekście Mk 170·—. Wiersz milimetr. 1 szp. na I. stronie 200 Mk Gratulacye 1500 Mkp. — Ceny ogłoszeń zagr. o 100% droższe

Rokowania niemiecko-belgijskie w sprawie odszkodowań rozpoczęły się.

Berlin. (AW). Dziś rozpoczęły się obrady 2 zastępców Belgii oraz bankiera Philiphsona z kanclerzem Rzeszy, które mają na celu ustalenie programu rokowań. Niemcy twierdzą, że chodzi tu o zabezpieczenie pierwszych dwóch rat, to jest stu milionów marek niemieckich w złocie. Rokowaniom nie przypisuje się takiego znaczenia, jakie chcą mu nadać pewne koła w Niemczech. Ze strony niemieckiej widać pewną ostrożność, gdyż Niemcy chcą zbadać zamiary Belgów. Również i u delegacyi belgijskiej zaznacza się pewna wstrzemięźliwość. dali oni bowiem do zrozumienia, że przybyli do Berlina jedynie w celach poinformowania się, jakie żądania może rząd niemiecki przedłożyć ich rządowi.

Narady rządu niemieckiego

Berlin. PAT. Wczoraj o godzinie 5-tej popołudniu odbyło się posiedzenie szefów rządów państw związkowych Rzeszy a następnie zebranie gabinetu Rzeszy. Oba posiedzenia były poświęcone przedyskutowaniu z przedstawicielami odnośnych resortów sprawy odszkodowań a zwłaszcza kwestyi mających wejść pod obrady na jutrzejszej konferencyi z przedstawicielami Belgii.

—

Układ Stinnesa z d' Lubersac'em

w sprawie odbudowy zniszczonych prowincyi Francyi.

Berlin. (AW) 4 bm. zawarto tutaj umowę o odbudowę zniszczonych prowincyi francuskich. Znaczenie jej polega na tem, że ruszy ona z martwego punktu umowę wiesbadeńską która nie mogła być dotychczas wykonaną. Prócz grupy Stinnesa udział w odbudowie będą miały także inne firmy ciężkiego przemysłu niemieckiego, jak np. „A. G. für Hoch und Tiefbauten w Essen. Umowa ta ureguluje obecnie dostawę materyału dla odbudowy zniszczonych miast i wsi Związkowi odbudowy francuskich prowincyi. Umowie tej przypisuje się większe znaczenie polityczne, gdyż obydwa rządy mają się na nią zgodzić. Jak słychać miał Poincare już dać swój placet na wymienioną umowę. Rząd niemiecki bada jeszcze czy nie krzyżuje ona jego planów reparacyjnych. Mówi się również o zbliżeniu się ciężkiego przemysłu niemieckiego z francuskim.

Zadowolenie w Paryżu.

Paryż. (AW) „Echo de Paris" zamieszcza artykuł o świeżo zawartym układzie francusko-niemieckim, w sprawie odbdowy zniszczonych prowincyi francuskich. Ze strony francuskiej brał w nich udział senator Lubersac, stronę niemiecką reprezentował Hugo Stinnes. Zdaniem „Echo de Paris" układ ten wywrze duże znaczenie na rozwój stosunków francusko-niemieckich, jeżeli Niemcy wezmą udział w obdudowie zniszczonych obszarów francuskich. W rozmowie, jaką miał senator Lubersac ze Stinnesem, podzielił ten wymienione poprzednio przekonanie.

Przychylne przyjęcie w Berlinie.

Berlin. PAT. Prasa berlińska przypisuje układowi zawartemu między Stinnesem a d'Lubersac'em największe znaczenie polityczne i gospodarcze. „Vossische Zeitung" donosi, że układ ten nie mógł być zawarty bez wiedzy i środków rządu francuskiego, oraz że Poincare najwidoczniej dał swoje zezwolenie na rokowania ze Stinnesem. Według informacyi tego pisma, francuscy przedstawiciele przemysłu żelaznego usiłowali niezależnie od kwestyi odszkodowań nawiązać stosunki z wielkim przemysłem niemieckim. Ze strony niemieckiej oświadczono w zasadzie gotowość do takich rokowań pod warunkiem, iż w razie korzystnego wyniku tych rokowań wprowadzone będą pewne zmiany w okupacyi nadreńskiej.

Dalsze obrady plenum Zgromadzenia Ligi narodów.

Genewa. PAT. Dzisiejsze posiedzenie rozpoczęło się wyborem 6 wiceprezesów. Przed przystąpieniem do głosowania Leona Bourgeois prosił, by go nie wybierano lecz głosy, któreby miały przypaść na niego, oddano na jego kolegę Hanotaux. Podczas głosowania na sali odbywała się żywa wymiana zdań między delegatami. Ogłoszenie wyniku wyborów przez prezydenta Edwardsa przyjęto oklaskami. Na 41 głosujących otrzymali: Balfour 38 głosów, Hanotaux 48 głosów, Gomez (Portugalia) 37, Branting 33, Gimono (Hiszpania) 25, Ninoto 24 głosy. Powyżsi zostali wybrani wiceprezydentami poszczególnych komisyi. Oprócz tego dr. Nansen, Ischi i radca związkowy szwajcarski Motta otrzymali po trzy głosy.

Przystąpiono do dalszego ciągu porządku dziennegotj. do dalszej dyskusyi nad sprawozdaniem rady Ligi.

Delegat bułgarski Radow oświadczył, że Bułgarya w ewentualnej kontroli ochrony mniejszości narodowych przez Ligę nie widzi uszczuplenia suwerenności i podda się chętnie zarządzeniom, które Liga uzna za konieczne. Następnie przemawiał sir Robert Cecil. Przemówienie jego było często oklaskiwane. Oświadczył on, że sprawozdanie Rady Ligi wywołuje różne wrażenia i refleksye. Czytelnik zdumiony jest obfitością tego dokumentu, który wykazuje dowodnie co Rada uczyniła dla ludzkości. Praca ta zasługuje na podziw. Przechodząc do działalności politycznej Rady, mówca wskazał na załatwienie sprawy wysp Alandskich oraz na trudne rokowania w kwestyi Górnego Śląska. W tej ostatniej sprawie przedstawiciele Polski i Niemiec stworzyli dokument, którego artykuły doprowadziły do pokoju. Prawdą jest, że atmosfera w Genewie dopomaga do objektywnego traktowania trudnych kwestyi. Co się tyczy Rosyi, mówca wskazał na ostatnie konferencye i wyraził ubolewanie, że Liga wcześniej nie przystąpiła do rozpatrzenia tego wielkiego kompleksu zagadnień. Obecnie Liga uchwaliła podjęcie ankiety, by się poinformować o sytuacyi w Rosyi. Duch, który panuje w Genewie, nadaje się do tego zadania.

Zawiadomienie. W ciągu świąt żydowskich ראש השנה ויום הכיפור odprawione będą w wielkiej sali przy ul. Brzozowej L. 3, modły świąteczne. Reflektujący na miejsca mężczyźni i kobiety zechcą zgłaszać się w kancelaryi na miejscu codziennie od godz. 6—8 wieczorem a w niedzielę od godz. 3—8 popoł. Dochód przeznaczony na „Keren Hajessod"
1655 **Komitet.**

Sprawa mniejszości narodowych.

Genewa. PAT. Wczorajsze plenarne popołudniowe posiedzenie konferencyi było poświęcone dyskusyi nad działalnością Rady Ligi. Delegat południowej Afryki Gilbert Murray omawiał znaczenie kwestyi mniejszości i podniósł, że obecne metody oparte na ścisłej współpracy z rządami, doprowadziły do znanych sukcesów. W szczególności mówca podkreślił lojalność rządu czechosłowackiego. Obecne metody nie wystarczą jednak do załatwienia wszystkich zagadnień. Zebranie Ligi musi sobie postawić pytanie, jak przyjść z pomocą nieszczęśliwym Macedończykom. Także kwestya żydowska wymaga specjalnego traktowania. Mówca oświadczył, że kwestya mniejszości należy do tych dwóch lub trzech najważniejszych zagadnień, któremi zajmują się zebrania Ligi i podniósł wybitnie polityczne znaczenie tej kwestyi. W końcu zaproponował przyjęcie odpowiedniej rezolucyi.

* * *

Warszawa. (M) „Przegl. Wieczorny" donosi z Genewy: Sprawozdawca w sprawie mniejszości narodowych p. Muray poruszając kwestyę mniejszości nie wymienił jednak żadnego kraju. Odnośnie do kwestyi żydowskiej wyraził sprawozdawca wątpliwość, czy Żydzi mogą mieć wszędzie prawa obywatelskie równe ze wszystkimi, jeżeli nie zachowują ustaw kraju w którym mieszkają(?)

Problem austryacki.

Genewa, PAT. Liga Narodów uznała doniosłe polityczne znaczenie kwestyi austryackiej. Na posiedzeniu zgromadzenia Ligi Narodów, które odbyło się dziś przed południem wskazał lord Robert Cecil na znaczenie kwestyi austryackiej i oświadczył, że jest obowiązkiem Ligi Narodów doprowadzić do pomyślnego rozwiązania kwestyi austryackiej.

Paryż. PAT. Wedle doniesienia „Echo de Paris" z Genewy, zwrócił Motta w toku rozmowy z dr. Seiplem uwagę na to, że wszelkie plany austryacko-włoskiej unii, względnie plan ewentualnego przyłączenia się Austryi do Niemiec nie byłyby przez Szwajcaryę mile widziane, gdyż urzeczywistnienie tychże planów pociągnęłoby za sobą gospodarcze okrążenie Szwajcaryi.

Porozumienie Francyi i Anglii w sprawie Austryi.

Genewa. PAT. Współpracownik dyplomatyczny Agencyi Havasa zapewnia, że ostatnie konferencye, pomiędzy Burgeois a lordem Balfour'em doprowadziły do pełnego porozumienia między rządami Francyi i Anglii co do konieczności pomocy Austryi.

Oświadczenie kanclerza Seipla.

Genewa. PAT. (WBK) Kanclerz Austryi dr. Seipel wygłosił dziś na posiedzeniu Rady Ligi Narodów mowę w której m. in. oświadczył, *co powodu kwestyi austryackiej przed wielkiem za- następuje: Liga Narodów została postawioną z daniem. Konferencya londyńska przekazała kwestyę austryacką ponownie Lidze Narodów. Należy się spodziewać, że tym razem zapadną rozstrzygające uchwały. Mocarstwa powinny udzielić potrzebnych gwarancyi, aby Austrya mogła otrzymać kredyty konieczne dla zatrzymania dalszego spadku korony austryackiej, odbudowy przemysłu i ulepszenia gospodarstwa rolnego. Mocarstwa oraz reprezentanci kapitałów zagranicznych, którzy zamierzają uczestniczyć swymi kapitałami lub kredytami w gospodarczej sanacyi Austryi, nie chcą — jak mi zakomunikowano zrezygnować z kontroli nad użyciem udzielonych Austryi kredytów. Wobec tego oświadczam, że po pierwsze jest rzeczą naturalna, że wymaga się takiej kontroli, 2) sposób kontroli nie powinien jednak naruszać niezawisłości Austryi, 3) jest to również naszem życzeniem, aby kontrola nad użyciem kredytów była natychmiast podjęta, 4) kontroli możemy się jednak poddać tylko wtedy jeżeli równocześnie otrzymamy kredyty. Przeświadczenie, — ciągnął dalej dr. Seipel — że kwestya austryacka stała się obecnie kwestyą polityczną pierwszorzędnego znaczenia skłoniło mnie do odbycia przed kilku dniami podróży do kilku państw sąsiadujących z Austryą, celem przekonania się, jak reprezentanci owych państw zapatrują się na kwestyę austryacką. Mówię otwarcie, że podróż moja miała jeszcze inny cel. Austrya uczyni wszystko, aby rozbić kajdany, uciskające ją i uchronić się przed katastrofą, jaka jej w dotychczasowem zamknięciu zagraża. Niechaj Liga Narodów — zakończył dr. Seipel swą mowę — uczyni, co leży w jej mocy, aby nie zmuszać Austryi do ostateczności i aby się to stało bez naruszenia pokoju i bez zamącenia stosunków wzajemnych między sąsiadami Austryi.

Pomoc Anglii dla Austryi.

Londyn. PAT. „Daily Express" dowiaduje się, że pewne banki w Londynie rokują obecnie w sprawie udzielenia Austryi finansowej pomocy. Jest przewidywane udzielenie Austryi za zgodą Komisyi reparacyjnej pożyczki w wysokości 20 do 30 milionów f. zagwarantowanej dochodami eksportu austryackiego przy równoczesnem udzieleniu jej 50-cio letniego moratoryum.

Sprawy polskie.

Warszawa. (M) Donoszą z Genewy: Zabiegi delegacyi polskiej odniosły ten skutek, że delegaci Francyi i Anglii zaproponowali delegatowi Polski prof. Askenazemu objęcie godności wiceprezesa Zgromadzenia Ligi. Askenazy zrezygnował z tej godności, żądając raczej dla Polski przewodnictwa w drugiej komisyi (organizacyi technicznej), która to komisya ma dla Polski ważne znaczenie i bardziej jej odpowiada.

Postulaty Polski uwzględnione.

Warszawa. (M) Donoszą z Genewy: Minister Chodźko wybrany został prezesem drugiej komisyi.

Sprawa Galicyi wsch. i Wilna.

Warszawa. (M) Donoszą z Genewy: W tutejszych kołach politycznych przypuszczają, że na jutrzejszem posiedzeniu Ligi narodów poruszona zostanie sprawa Galicyi wschodniej. W dyskusyi generalnej ma zabrać głos lord Robert Cecil, poruszając sprawę Galicyi. Od sposobu ewentualnego wystąpienia lorda Cecila zależeć będzie, czy delegat Polski zabierze głos.

Warszawa. (M) Donoszą z Genewy: Komisya 5, która ma zbadać sprawę litewską nie zebrała się jeszcze.

Genewa. PAT. Narada delegacyi polskiej z delegatami małej Ententy, która się miała odbyć we wtorek została odłożona do środy.

Warszawa. (M) Donoszą z Genewy: Wczoraj popoludniu odbył Askenazy konferencyę z przedstawicielami państw bałtyckich; konferencya dotyczyła sprawy uzgodnienia taktyki.

Nowe ognisko wstrząśnień.

Kraków, 7 września.

(fr.) Gdy dnia 29. lipca rząd grecki króla Konstantyna w swej nocie do rządów mocarstw zachodnich wysunął tezę, że wojnie grecko-tureckiej położy kres jedynie zajęcie Konstantynopola przez Grecyę, zrozumiano powszechnie, co się kryje pod tą formułą polityczną. Zrozumiano, że rząd grecki czując się zupełnie słabym na właściwym teatrze wojny grecko-tureckiej w Anatolii przestał wierzyć w zwycięstwo i chce zmusić rządy koalicyjne do jak najszybszej interwencyi. Pessymizm rządu greckiego i jego krok desperacki okazały się całkiem uzasadnione, bo dziś armia grecka walczy już resztkami sił, cofając się w nieładzie od południa na Smyrnę, a od północy w kierunku Brussy. Grecya ogłasza nawet gotowość ewakuacyi Małej Azyi. Ostatni akt krwawego dramatu grecko-tureckiego zbliża się ku rozwiązaniu, ale na froncie europejskim zaczyna się nowe widowisko dyplomatyczne, które tym razem zostanie odegrane w Wenecyi.

Przed dwudziestu pięciu laty orzekł lord Salisbury z podziwu godną otwartością, że na Blizkim Wschodzie wygra ten, kto postawi na dobrego konia. Dwa lata temu zarówno Francya jak i Anglia powierzyły Grecyi los sprawy. Gdy jednak Venizelos, który wówczas był właściwym panem sytuacyi, ustąpić musiał z powodu klęsk w Anatolii w jesieni 1920 r., zawarła Francya układ z rządem angorskim, przekreślając tem samem podpisany przez siebie traktat sewrski. Układ angorski Franklin-Bouillona stał się odtąd wytyczną polityki francuskiej na Blizkim Wschodzie, przyczem rząd francuski nie łamał sobie nawet głowy nad figlem dyplomatycznym, który sprawił, że Francya znalazła się w tej sprawie na jednej płaszczyźnie działania z sowietami. Lecz układ angorski przyniósł Francyi niemałe sukcesy. Oto na konferencyi marcowej w Paryżu, poświęconej sprawom Wschodu uznano jego postanowienia, ogłaszając Konstantynopol jako posiadłość turecką, a wschodnią część Tracyi oraz Smyrnę postanowiono zwrócić Turcyi. „Chory człowiek" w Europie uśmiercony w Sewres odżywał. Bo rząd angorski nie zadowolił się propozycyami paryskiemi i zażądał zwrotu Adryanopola oraz okręgu smyrneńskiego. Rząd grecki natomiast, którego cała popularność pada z klęską w Anatolii, nie mógł akceptować uroszczeń Mustafy Kemala. Dziś Grecya ogłasza gotowość ewakuacyi Małej Azyi.

Klęskę swą zawdzięcza Grecya targom francusko-angielskim, które trwają już od miesiąca. Oba mocarstwa kłócą się kosztem skóry greckiej o układ pokojowy między Grecyą a Angorą. Anglia nie myśli wyjść poza ramy konferencyi paryskiej, podczas gdy Francya wyzyskując klęski dawnego swego sprzymierzeńca greckiego, pragnie w Wenecyi uzyskać dalsze zmiany na korzyść Turcyi.

I oto tu sprawa zaczyna się wikłać. Jest bowiem wykluczone, by w Londynie wobec tak zagrożonej pozycyi angielskiej na Blizkim Wschodzie Francya zdołała przeprzeć swoje stanowisko. Przed miesiącem, gdy Ateny pobrzękiwały szabelką w stronę Konstantynopola Lloyd George postawił sprawę jasno w Izbie gmin, polemizując z oskarżeniami francuskiemi: „...jedną z niesprawiedliwości sytuacyi jest to, — wywodził wówczas — że przez pozycyę, jaką zojęliśmy, doprowadzeni zostaliśmy do tego, że nie dajemy obu przeciwnikom równych broni, aby się bili, i nie zachęcamy ich do przecięcia kwestyi przez bitwę. Nie zdołamy pozostawiać tego stanu rzeczy, aby trwał w nieskończoność, bo to byłoby pozostawieniem Turkom nadziei, że skończą na tem, iż wyczerpią Grecyę, ten mały kraj, którego ludzie służą pod bronią od dziesięciu czy dwunastu lat i którego środki nie są nieograniczone".

Łatane porozumienie angielsko-francuskie odsłania znowu obnażone miejsce. W Londynie bowiem czyni się próbę zastosowania metody w tak mistrzowski sposób przeprowadzonej przez p. Poincare. Wobec poważnie zagrożonej pozycyi angielskiej na Blizkim Wschodzie usiłują angielscy mężowie stanu zaszachować Francyę fortelem made in Paris: swobodnej akcyi angielskiej. A ma Anglia potężną broń w swych rękach. Wszak w swej ostatniej wspomnianej już mowie w sprawie Blizkiego Wschodu oświadczył Lloyd George, iż sprawy ochrony mniejszości chrześcijańskich w Azyi nie można pozostawić Turcyi, a tem mniej Angorą. I oto bić będzie Anglia francuskich mężów stanu ich własną bronią, zwłaszcza gdy chodzi o sprawy azyatyckie.

Europa nie może się wydobyć z tego wstrząsu przesileń. Klęska Greków w chwili gdy zebrać się ma konferencya wenecka budzi obawę, że i tu spóźniona próba zagaszenia jeszcze jednego ogniska zawiedzie, jak zawodziły dotąd stale wszystkie usiłowania szczere i wpół szczere uzdrowienia stosunków europejskich, rozprzęgających się coraz bardziej mimo stosu traktatów pokojowych. A krwawe wypadki na Blizkim Wschodzie to takie same ostrzeżenie, jak kwestya austryacka, odszkodowań, mniejszości narodowych, czy rosyjska, które wszystkie złowróżebne stanowią oznaki nadciągającego konfliktu.

Londyn. PAT. „Daily Nevs" donosi, że wczoraj odbyła się między przedstawicielami rządów francuskiego, angielskiego i włoskiego narada w sprawie doprowadzenia do skutku rozejmu w wojnie grecko-tureckiej. Jak słychać, osiągnięto zupełne porozumienie. Przypuszczają, że głównym warunkiem będzie ewakuacya Azyi Mniejszej przez Grecyę. Prawdopodobnie rząd angorski zażąda, aby Grecy ustąpili również z Tracyi.

Paryż. (PAT) Rząd francuski odpowiedział na notę angielską, dotyczącą możliwości podjęcia kroków mających na celu spowodowanie zawieszenia broni między Grecyą a Turcyą. **Pośpiech Paryża w sprawie odpowiedzi Londynowi pozwala na pomyślną wróżbę co do porozumienia obu rządów w tej sprawie.**

Paryż. (AW) Potwierdza się wiadomość, że mocarstwa sprzymierzone petraktują z wojującemi stronami.

Angora. PAT. Według urzędowego komunikatu prawe skrzydło wojsk tureckich posuwa się w dalszym ciągu naprzód, zdobywając obfity materyał wojenny. Grecy podpalili muzułmańską dzielnicę Affium Karahissa.

Niemcy protestują przeciw zmianom w granicach na G. Śląsku.

Wrocław. PAT. Niemiecki przedstawiciel Komisyi granicznej dla ustalenia nowej granicy na Górnym Śląsku wręczył dziś prezydentowi Komisyi granicznej notę następującej treści: Rząd niemiecki nie może zgodzić się na pogląd komisyi granicznej, według którego linia demarkacyjna w Górnośląskim okręgu przemysłowym miałaby być tylko linią wytyczną dla definitywnego ustalenia granicy, i że jeszcze są dopuszczalne istotne zmiany, ponieważ pogląd ten nie jest zgodny ani z traktatem pokojowym, ani też z decyzyą genewską. Szczegółowe ustalenie granicy nastąpiło w jesieni roku zeszłego przez komisyę graniczną w formie utworzenia linii demarkacyjnej. Wobec tego, że ratyfikacya granicy, opiera się na tej linii demarkacyjnej, została ona uznaną przez mocarstwa koalicyjne, jako odpowiadająca artykułowi czwartemu i zmienianie jej w dalszym ciągu, jak to widocznie jest zamiarem strony polskiej sprzeciwia się czwartemu artykułowi decyzyi genewskiej. Według poglądu rządu niemieckiego, gdyby Komisya graniczna zgodziła się na pretensye polskie, byłoby to naruszeniem zasad przytoczonych traktatów.

Rządowy projekt autonomii dla Galicyi wsch.

Kraków, 7 września.

Lwowskie „Słowo Polskie" z dnia 6. b. m. ogłasza projekt statutu Galicyi wchodniej, jaki rząd nasz przedłożyć miał mocarstwom zachodnim. Projekt ten w brzmieniu podanem przez „Słowo Polskie" nie tylko przechodzi do porządku nad postulatami ludności żydowskiej, ale wręcz w myśl art. 20 ludność żydowska Galicyi Wschodniej byłaby zmuszona wstąpić albo do kuryi polskiej, albo też do ukraińskiej, bo tylko takie istnieć będą. Projekt ten jest niesłychanym aktem świadomego pogwałcenia wszelkich prymitywnych praw narodu żydowskiego.

* * *

Poniżej podajemy niektóre ważniejsze artykuły projektu.

Art. I. We Województwach lwowskim, stanisławowskim i tarnopolskim zostaną powołane do życia Sejmiki wojewódzkie, jako najwyższy organ samorządu wojewódzkiego.

Art. IV. Do każdej uchwały wojewódzkiej potrzebna jest uchwała Sejmiku, oraz sankcya Prezydenta Rzpltej z kontrasygnatą Prez. Ministrów.

Art. V. Liczba członków Sejmiku będzie ustalona w ten sposób, by na każdych 25.000 mieszkańców województwa przypadał jeden członek Sejmiku. Liczbę 25.000 należy jednak w danym razie obniżyć tak, aby na każdą z Kuryj narodowych Sejmiku przypadło najmniej dwudziestu członków.

Art. VII. Wybory do Sejmików odbywać się będą na tychsamych zasadach, które obowiązują przy wyborach do Sejmu Rzpltej.

Wybory narodowości polskiej i wybory narodowości ruskiej wybierać będą jednak osobno z zachowaniem art. XXI.

Liczba członków Sejmiku będzie rozdzielona pomiędzy obie narodowości według ich siły liczebnej w województwie (art. V.).

Ordynacyę wyborczą do pierwszych wyborów do Sejmików wyda Prezydent Rzpltej na podstawie uchwały Rady ministrów. Ordynacyę do następnych wyborów określi ustawa uchwalona przez Sejmik.

Art. XII. Członkowie narodowości polskiej tworzą do Sejmiku Kuryę narodowo polską, a członkowie narodowości ruskiej Kuryę narodową ruską, z których każda obraduje osobno pod kierunkiem wybranego przez siebie Przewodniczącego lub jego zastępcy.

W sprawach spólnych uchwała przychodzi do skutku za zgodą obu Kuryi. — W sprawach obchodzących tylko jedną narodowość, wystarcza uchwała tylko jej narodowej Kuryi.

Art. XIII. Na cele samorządu województwa Sejm Rzpltej przeznaczać będzie corocznie kwotę, odpowiadającą wydatkowi, który na te same cele w innych województwach ponosi państwo, a to według stosunku liczby ludności województwa do liczby ludności reszty województwa.

Wydatki na cele samorządu jednej narodowości pokrywa każda Kurya narodowa osobno, nakładając na ludność swej narodowości dodatki do podatków państwowych bezpośrednich lub podatki bezpośrednie. — O ile obie Kurye zamierzają na cele te nałożyć podatek pośredni lub opłatnie dającą się rozłożyć według narodowości opodatkowanych, to muszą się porozumieć i nałożyć zgodnie podatek taki lub opłatę na wszystkich mieszkańców, a wynikiem ich się podzielić według stosunku liczbowego obu narodowości. — Ustawy podatkowe województwa nie mogą naruszać systemu podatkoweoo państwa.

Art. XIV. Wojewoda reprezentuje na Sejmiku Rząd Rzpltej i ma prawo brać udział w jego obradach osobiście lub przez delegowanego urzędnika.

Art. XV. Dla przygotowania i wykonania uchwał Sejmiku, oraz dla sprawowania administracyi w zakresie samorządu wojewódzkiego, powołane będą Komisya wyznań i oświecenia publicznego i Komisya gospodarcza. — Każda z nich składać się będzie z 2-ch sekcyi, polskiej i ruskiej, obradujących i uchwalających pod przewodnictwem wojewody lub jego zastępcy.

Art. XVI. Wojewoda ma prawo zawiesić każdą uchwałę Sejmiku niepodlegającą sankcyi P. Rzpltej, oraz każdą uchwałę Komisyi, które zdaniem jego sprzeciwiają się ustawom, winien jednak przedłożyć sprawę zaraz do decyzyi trybunału administracyjnego Rzpltej.

Art. XVII. Każda sekcya Komisyi liczyć będzie sześciu członków, z których połowę wybiera właściwa Kurya narodowa na czas trwania swoich mandatów, drugą zaś część mianuje wojewoda, a to Polaków do polskiej, a Rusinów do ruskiej sekcyi.

Art. XIX. Dla ułatwienia zakładania list wyborczych do Sejmiku, oraz dla ułatwienia spisu opodatkowanych w razie nakładania osobnych podatków na ludność polską a osobnych na ruską, złożony będzie w każdem z trzech województw kataster narodowy Polski i kataster narodowy, do których mają być wpisane także osoby prawnicze, według narodowości ich zarządu.

Art. XX. Mieszkańcy województwa, mający prawo wyborcze do Sejmiku, a nie należący ani do narodowości polskiej, ani też ruskiej, muszą głosować według własnego wyboru, albo w kole wyborczem polskiem, albo ruskiem, a w tym celu muszą się zgłosić przy układaniu list uprawnionych do wyborów. Jeżeli taki wyborca osiągnie mandat poselski, winien zasiąść w tej Kuryi narodowej Sejmiku, do której się przyłączył.

Art. XXII. Władze i sądy wojskowe posługując się we wewnętrznem swojem urzędowaniu językiem polskim, znosić się będą w powyższych trzech województwach ze stronami w ich własnym języku, polskim, względnie ruskim, a to zarówno w korespondencyi pisemnej, jak w przyjmowaniu zeznań do protokołów i przeprowadzaniu rozpraw.

Ustawy państwa, ustawy wojewódzkie i wszelkie ogłoszenia urzędowe ogłaszane będą w języku polskim i w języku ruskim.

Władze samorządowe określą same każda z nich język urzędowy wewnętrzny i zewnętrzny, obowiązane są jednak przyjmować pisma w drugim języku i na nie odpowiadać.

Art. XXIII. Sprawa języka wykładowego oraz nauki innych języków w szkołach określi każda kurya narodowa sejmiku dla szkół swej narodowości.

Art. XXIV. Przy obsadzaniu urzędów i posad państwowych na obszarze pomienionych województw będzie zwrócona szczególniejsza uwagą na to, aby skład narodowościowy ciał urzędniczych odpowiadał potrzebom obu narodowości.

Art. XXV. Przy obsadzaniu posad w ministeryach i władzach centralnych zapewnioną będzie narodowości ruskiej ilość posad, odpowiadającą jej słusznym potrzebom.

W szczególności zaś w ministerstwie wyznań i oświecenia publicznego utworzone będą osobne departamenty dla spraw Kościoła grecko-katolickiego i dla spraw szkolnictwa ruskiego, obsadzone przez urzędników narodowości ruskiej.

Art. XXVI. Za czyny natury politycznej popełnione od dnia 28 lipca 1914 r. po dzień ogłoszenia niniejszej ustawy żaden z mieszkańców pomienionych województw do odpowiedzialności pociągniętym nie będzie.

Art. XXVII. Założenie, organizacyę i budżet uniwersytetu ruskiego oraz szkół z nim zrównanych na obszarze pomienionych trzech województw będzie rzeczą Rządu i Sejmu Rzpltej.

Ustawa wchodzi w życie itd.

NADESŁANE.

Za rubrykę te redakcya nie odpowiada.

Dr. I. Schenker
specyalista chorób chirurgicznych
Kraków, ul. Gertrudy L. 16. Tel. 2527
1696 **powrócił.**

Dr Fryderyka Ameisenówna
1653 powróciła
i ordynuje jak dawniej w chorobach skóry i w zakresie kosmetyki lekarskiej
w Krakowie, ul. Długa L. 8 od 3—4½ popoł.

Dr. A. Schwarcbart
spec. chor. uszu, nosa, gardła i głosu
1600 **powrócił**
i przyjmuje, jak dawniej od 12—1 i od 3—4.
Kraków, ul. Starowiślna 4. Tel. 3119.

Dr. Malwina Krenglówna
powróciła 1632
i ordynuje w chorobach skórnych, wenerycznych i kobiecych od 3—5
Kraków, ulica Starowiślna L. 41.

Wszystkim Paniom i Panom, którzy przez swą współpracę przyczynili się do osiągnięcia pomyślnego wyniku zbiórki ulicznej, urządzonej w Krynicy, dnia 29 sierpnia br. na rzecz żyd. ofiar wojennych, a w szczególności: WP. Drowej Aronsohnowej, Drowej Dobschitzowej, Drowej Edelmanowej z rodz., Engelhardowej z rodz., Dr. Fuchs-Reichowej, Landauowej Stefanowej, Kolbauerowej z rodz., Dr. Majerowej z rodz., Dr. Praetzlowej, Rosenbaumowej, Silberowej, Speerowej, Bachnerównej, Formównej, Gelberównej, Schenkerównej, Schwarzom składamy tą drogą serdeczne podziękowanie

Związek żyd. ofiar wojen. w Krakowie.
1699

Dentysta **M. Fischer** (młodszy)
Kraków, ul. Grodzka L. 43
powrócił 1697
i osobiście przyjmuje jak zwykle.

Dentysta 1625
Zygmunt Sonnenblick
przyjmuje jak zwykle
od 9-12 i od 3-6 w niedzielę i święta od 10-12
Kraków, Dietlowska 105.

Brylanty złoto, srebro i wszelką biżuteryę
1654 kupuje i sprzedaje
J. Kornblum, Kraków, Grodzka 32

NOWE KURSA HANDLOWE W SZKOLE ST. BURNATOWICZA
rozpoczną się 12 września br.
Nauka również w drodze korespondencyi.
Wpisy od 29 sierpnia br. 1649

Teatr Żydowski, Bocheńska L. 7
Dyrekcya: S. Katz.
Dziś, we czwartek 7 września 1922 r.
O godz. 8·30 wiecz. O godz. 8·30 wiecz.
I.
Przeprowadzono się
Farsa operetkowa ze śpiewami i tańcami.
II.
Wielkie Divertisement
Romanse, pieśni ludowe, kuplety i monologi.
Bilety wcześniej nabyć można w kawiarni „City" od godz. 11—6 wiecz. bez przerwy i od godz. 6½ przy kasie teatralnej, ulica Bocheńska 7.

Z okazyi zaręczyn p. Róży Rauchweigerówne z p. H. Hirschsprungiem gratuluje serdecznie
1693 Ch. Schönberg, M. Ostrawa.

R. ZIMMERMANN.

Niedomówienia mandatu palestyńskiego.

Kraków, 6 września.

II.

Jewish Agency.

Z polecenia Ligi Narodów ma Król angielski w stosunku do Palestyny prawo i obowiązek wykonywania wszystkich pełnomocnictw właściwych państwu suwerennemu. Organem zaś wykonawczym, czyli właściwym podmiotem mandatu jest rząd palestyński. Obok tych dwóch czynników, decydujących o drogach i sposobach stworzenia siedziby żydowskiej w Palestynie, przewidują postanowienia mandatu palestyńskiego jeszcze jedno ciało, którego charakter i zadania w tak ogólnych i mglistych szkicowane są konturach, iż na tem tle z konieczności powstać musi z czasem cały szereg przykrych w skutki nieporozumień.

Ciałem tem jest Jewish Agency.

Według art. 4. mandatu palestyńskiego ma Jewish Agency „być uznaną jako korporacya publiczna z zadaniem udzielania rad i współpracowania z zarządem Palestyny w sprawach gospodarczych, społecznych i innych, które odnoszą się do utworzenia żydowskiej siedziby narodowej i dotyczą interesów ludności żydowskiej w Palestynie z zastrzeżeniem kontroli przez zarząd. Organizacya syonistyczna ma zostać uznaną za taką reprezentacyę, jak długo jej ustrój i Konstytucya zdaniem mandataryusza są odpowiednie. Ma ona w porozumieniu z rządem J. kr. brytyjskiej Mości poczynić kroki celem zapewnienia współpracy wszystkich Żydów, którzy chcą pomódz przy tworzeniu żydowskiej siedziby narodowej.."

W powyższem określeniu charakteru Jewish Agency uderza przedewszystkiem okoliczność, iż podczas gdy Art. 13. mandatu, Art., w którym mowa o ochronie miejsc świętych, obejmuje 80 wierszy, to Art., w którym streszcza się kwintesencya całego mandatu zawiera — 19 wierszy. W tem krótkiem, prawie że powierzchownem ujęciu zadań i praw J. A. upatrujemy pewnego rodzaju bagatelizowanie sobie ze strony „wysokich kontraktujących" tej instytucyi. Wszak należało choćby z samej kurtuazyi mniej zwięźle traktować to ciało, które wobec mandataryusza zastępować ma przedmiot mandatu, reprezentować ma naród żydowski. Nie zaszkodziłoby również przyszłemu pomyślnemu ukształtowaniu się stosunków towarzyskiego pożycia między podmiotem a przedmiotem mandatu, gdyby nieco wyraźniej określono prawa i obowiązki tej instancyi, która jedynym jest ex offo powołanym czynnikiem, mającym czuwać nad tem, by tworzenie siedziby dla narodu żydowskiego, żydowskim, a nie innym odpowiadało interesom.

Dziwnem nam się dalej wydaje, że tak Liga Narodów, jak też Egzekutywa syońska uznały za wystarczające i odpowiednie, by Jewish Agency miała tylko głos doradczy w sprawach, które dotyczą utworzenia żydowskiej siedziby narodowej. „..Jewish Agency ma być uznaną jako korporacya publiczna z zadaniem udzielania rad.." Pięknie! — Co będzie jednak, jeżeli zarząd Palestyny nie będzie miał dla tych rad należytego zrozumienia, albo — co gorsza — postąpi wbrew tym radom?! — Cóż wtedy? — Do kogóż ma ta „publiczna" korporacya apelować? — Do Ligi Narodów? — Nie! — Wszak Art. 26. opiewa: „W razie powstania jakiejś różnicy zdań jakiegokolwiek rodzaju między członkami Ligi Narodów odnośnie do interpretacyi lub zastosowania niniejszych postanowień. ma ta różnica zdań być przedłożoną stałemu trybunałowi międzynarodowemu przewidzianemu Art. 14. statutu Ligi Narodów.." A więc mowa tu o różnicy zdań, jaka zajść może między członkami Ligi Narodów, a nie między zarządem Palestyny Jewish Agency. Ponieważ z drugiej strony Żydzi jako naród nie mają swego przedstawiciela w Radzie Ligi, więc — pytamy — w jaki sposób ewentualna różnica zdań między zarządem Palestyny a J. A. będzie mogła być wyrównaną, względnie jakie gwarancye daje tekst mandatu, że żydowska siedziba narodowa będzie rzeczywiście siedzibą narodu żydowskiego.

Z uwagi na owe wątpliwości, niedopowiedzenia i — co za tem idzie — niebezpieczeństwa utajone w powyższem niejasnem określeniu praw Jewish Agency, sądzimy, że jednem z pierwszych zadań mającej się ukonstytuować J. A. będzie wystosowanie do Ligi Narodów

żądania uzupełnienia Art. 4. mandatu palestyńskiego w kierunku przyznania Jewish Agency nietylko doradczego, ale decydującego głosu w sprawach żydowskiej siedziby narodowej,

a co najważniejsze, dopuszczenia jej delegata, jako równouprawnionego członka do posiedzeń Ligi Narodów.

Uderzającą również jest następująca sprzeczność, na pozór formalna, ale w gruncie rzeczy mogąca w swych skutkach wywołać konflikty istotne. Jewish Agency ma być korporacyą publiczną, przyczem zastrzeżoną jest kontrola jej działalności przez zarząd palestyński. Jeżeli jednak z drugiej strony J. A. „..poczynić ma kroki celem zapewnienia współpracy wszystkich Żydów, to jakiem prawem i w jaki sposób będzie zarząd Palestyny wykonywał kontrolę nad działalnością organizacyi obejmującej Żydów całego świata.

Ruch wyborczy.

Rewelacye francusko-endeckie.

Komunikat bloku.

Warszawa. (Tel. wł.). W związku z rewelacyami jakie ukazały się w „Journal de Pologne" w sprawie bloku mniejszości narodowych, upoważnione jest biuro prasowe bloku zawiadomić, iż wszystkie wiadomości wspomnianego pisma o konstutującem posiedzeniu bloku mniejszości narodowych nie odpowiadają rzeczywistości. Są to puste wymysły, mające na celu zdyskredytowanie bloku.

Szczególnie stanowczo należy odeprzeć zmyśloną pogłoskę o rzekomem żądaniu Ukraińców i Białorusinów, aby ich koszty wyborcze pokryto sumą 500 milionów marek, oraz wiadomość, jakoby sumę tę mieli pokryć Żydzi i Niemcy.

Nikt nie weźmie na seryo rzekomych odkryć „Journal de Pologne", iż blok mniejszości narodowych ma na celu umożliwić Niemcom chwycenie steru rządów w Polsce w swe ręce.

Oszczerstwa te przeznaczone są przedewszystkiem dla zagranicy, aby zdyskredytować, w oczach świata wspólny krok pokrzywdzonych mniejszości narodowych w Polsce. Z pogardą odrzuca Blok podobne insynuacye, oparte na „rewelacyach" takiego osobnika jak „pułkownik" Ładnow, który w kołach rosyjskich znany jest jako psychopata i zagorzały żydożerca; jego bliski stosunek z defenzywą stwierdza sam „Journal de Pologne", opowiadając, iż tenże Ładnow w kwietniu jeszcze donosił ministeryum spraw wewnętrznych o możliwości powstania takiego bloku.

Rewelacye „Journal de Pologne" są tylko epizodem w kampanii przeciwko blokowi mniejszości narodwych, prowadzonej przez pewne sfery w Polsce.

SZYKANY WYBORCZE.

Narodowy blok żydowski otrzymał za pośrednictwem Klubu Posłów przy T. Ż. R. N. następujące dalsze wiadomości o szykanach i bezprawiach, popełnianych przez miejscowe władze administracyjne na prowincyi:

W Kowlu magistrat wydał instrukcyę o sporządzeniu list wyborczych, w których powiedziano jest m. in., że „na listy wyborcze należy wnieść 1) wszystkich Polaków, wyznania rzymsko-katolickiego i 2) tych, którzy posiadają paszport rosyjski lub polski z roku 1922".

Rozumie się, że nikt prawie nie posiada już rosyjskich paszportów, gdyż te zostały odebrane ludności przy wydaniu polskich dowodów osobistych. 80—90 proc ludności żydowskiej i innej, prócz polskiej, posiada również paszporty polskie z 1921 r., które nie są uznane.

W Siedlcach magistrat wydał obwieszczenie, że do wyborów należy się zgłosić bezwzględnie z polskim paszportem. Paszporty okupacyjne są nieważne. W tym samym czasie Żydom zgłaszającym się do starostwa po paszporty odpowiada się, że jeśli znajduje się stale w Siedlcach mogą obejść się bez paszportów.

W Słoninie wnosi się na listy wyborcze tylko tych Żydów i innych, oprócz Polaków, którzy posiadają na paszportach dopisek, że są obywatelami polskimi. Wobec tego, że starostwo dotychczas wydało znikomą ilość podobnych paszportów, około 85 proc. zostało pominiętych w tych spisach.

We wszystkich tych sprawach interweniował natychmiast Narodowy Blok Żydowski.

„HITACHDUT" A WYBORY.

W niedzielę, dnia 3 bm. odbyło się w Warszawie plenarne posiedzenie Centralnego Komitetu Syonistycznego Partyi Pracy „Hitachdutu" z udziałem przedstawiciel centrów: Wilna, Zachod. Małopolski, Wołynia i Łodzi. Na porządku dziennym stała kwestya stosunku „Hitachdutu" do akcyi wyborczej. Po wysłuchaniu referatu i sprawozdań delegatów centrów przeprowadzono szczegółową dyskusyę i wkońcu powzięto szereg zasadniczych oraz taktycznych rezolucyi.

„WYZWOLENIE" A SPRAWA MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Rada Naczelna stronictwa ludowego „Wyzwolenie" uchwaliła na swem posiedzeniu w sprawie wyborów szereg rezolucyi, wśród których znajdujemy następującą:

„Dążąc do jaknajrychlejszego stworzenia potężnej Polski Ludowej P. S. L. „Wyzwolenie" w przyszłym sejmie domagać się będzie m. in. przyznania istotnie równych praw wszystkim obywatelom , ktorzy uczciwe i szczerze spełniają swe obowiązki względem państwa polskiego bez względu na to, jakiem ci obywatele mówią językiem i jakiego są wyznania; w szczególności kresom białoruskim i ukraińskim dać będziemy chcieli szeroką autonomię terytoryalną, związując ją tem mocniej z Polską".

NIEZROZUMIAŁE ZARZĄDZENIA.

„Robotnik" pisząc o zarządzeniach władz w sprawie legitymowania się przy oddawaniu głosów, słusznie zauważa:

„Nie rozumiemy, dlaczego paszport okupacyjny ma być nieważny, natomiast ważny jest paszport rosyjski. Paszporty okupacyjne zaopatrzone są w fotografię, czego nie miały paszporty rosyjskie. Pozatem paszporty okupacyjne są świeższej daty, podczas gdy paszporty rosyjskie przechowuje chyba ktoś jedynie z amatorstwa. W jakim wogóle celu wprowadza się podział paszportów na ważne i nieważne, który tylko utrudni pracę stwierdzenia obywatelstwa, a nie jest oparty na żadnych rzeczowych danych?"

ZE SPRAW ŻYDOWSKICH.

Waad-Leumi skarży delegacyę arabską o oszczerstwo.

Jerozolima. (ŻBK.). W związku z pogłoską rozsiewaną przez delegacyę arabską w Mecce, jakoby Żydzi palestyńscy chcieli zamienić meczet Omara w Synagogę żydowską, oskarżył obecnie Waad Leumi członków delegacyi sądownie o szerzenie fałszywych wieści.

Zanim Waad Leumi zdecydował się na ten krok, wydał on oświadczenie, w którem zaprzeczył kłamliwym wieściom. Również i Wysoki Komisarz uważał za stosowne wydać oficjalne oświadczenie, w którem stwierdza, że pogłoski te są wyssane z palca. Gdy pomimo to delegacya arabska w dalszym ciągu szerzyła prowokacyjne oszczerstwo, Waad Leumi widział się zmuszonym wnieść skargę sądową.

o-o

ZE SPRAW ŻYDOWSKICH W KRAJU.

Protest przeciwko zamknięciu szkół żydowskich.

Warszawa. (Tel. wł.). Żydowscy pisarze warszawscy zgłosili uroczysty protest przeciwko bezprawnemu zamknięciu 6 szkół żydowskich „Nasze dzieci" w Warszawie. W proteście tym czytamy m. in.:

„Minister oświaty zamknął z dniem 1 września 6 szkół żydowskich w Warszawie. Tysiąc dzieci zastało szkoły swe zamknięte, przychodząc na naukę. W czasach gorzkiej niedoli wojennej poczęto szkoły te budować. Żydowscy nauczyciele ludowi, idealistyczni działacze na polu kultury, przez ośm lat z poświęceniem pracowali w szkołach, kilka tysięcy dzieci miało tam własny dom."

„Niedawno najlepsi synowie Polski walczyli za jej wolność, język ojczysty, za szkołę polską. Wszystkie uczciwe i ludzkie żywioły na świecie były po jej stronie w walce tej. Tem boleśniej i dotkliwiej uderza obecne bezprawie, dokonane na szkolnictwie żydowskiem w samej Polsce".

Ze ŚWIATA ŻYDOWSKIEGO.

Dookoła wyborów do Sejmu łotewskiego.

Ryga. (ŻBK.). W kampanii wyborczej uczestniczy 5 stronnictw żydowskich. „Zjednoczony żydowski blok wyborczy" (demokraci, syoniści, mirachiści) Aguda, Ceire-Syon, Folkści. Blok spodziewa się uzyskać 2 mandaty, Aguda — jeden. Szanse innych ugrupowań są problematyczne. „Bund" postanowił do wyborów pójść razem z socyalistami łotewskimi.

Imigracya do Ameryki zmniejsza się

Waszyngton. (ŻBK) Ze sprawozdania departamentu pracy w St. Zjednoczonych o imigracyi do Ameryki, wynika, iż imigracya w ostatnich czasach zmniejszyła się znacznie. W miesiącu lipcu imigranci z Polski i Besarabii, z których to krajów ostatnio największa fala imigrantów napływała, — nie wypełnili nawet swej ustalonej normy procentowej. I tak z Polski miało przybyć w miesiącu lipcu 6.299 imigrantów, przybyło zaś tylko 1.292. Fakt zmniejszenia się imigracyi wykorzystują jej zwolennicy, dowodząc, iż obawy przeciwników przed nadmiernym zalewem imigracyi, są nieuzasadnione.

DROBNE WIADOMOŚCI.

Zamknięcie szkól żyd. w Łucku.

W ślad za Warszawą idą kacyki kresowe. W Łucku władze zamknęły szkoły miejscowej „Ligi Kultury" i zarekwirowały lokale tych szkół. Interwencye u wojewody pozostały bez skutku. Jednocześnie we Włodzimierzu władze zamknęły ukraińskie tow. oświatowe „Proswit". Dotychczas na całym Wołyniu władze nie pozwalają na otwarcie żyd. zawodowych zw. robotniczych pomimo, że statuty centrali zatwierdzone zostały przez władze centralne w Warszawie.

— **Bojkot kupców żydowskich** rozpoczęła drobna cześć ludności arabskiej po miastach palestyńskich pod wpływem znanych uchwał Kongresu w Nablus.

— **Strzelanina w Tel Awiw.** 27. sierpnia usłyszano na ulicach Tel Awiwu strzelaninę. Ofiar w ludziach nie było. Tego samego dnia usiłowali nieznani zbrodniarze podpalić wielką fabrykę żyd. w pobliżu Jaffy, co im się jednak nie udało.

— **Herbert Samuel „nie ma czasu".** Delegacyi, złożonej z wybitnych osobistości żydowskich, która udała się do pałacu Wysokiego Komisarza dla omówienia aktualnych spraw w związku ze sytucyą, jaka powstała w kraju, odpowiedziano, że Wysoki Komisarz „jest bardzo zajęty" i nie może delegacyi przyjąć. Delegacya udała się wobec tego do sekretarza spraw cywilnych sir Deedsa z żądaniem, by rząd podjął środki celem zabezpieczenia mienia i życia ludności żydowskiej, oraz odpowiednio zwiększył żandarmeryę żydowską po miastach. Sekretarz przyrzekł delegacyi dołożyć starań, by zadowolić jej postulaty.

— **Władze syryjskie schwytały zbrodniarza,** który zamordował robotnika żyd. Zalkara. W myśl umowy będzie on wkrótce wydany rządowi palestyńskiemu.

— **Wszechświatowa organizacya kobiet** syońskich położyła niedawno fundament pod dom młodzieży „Tel Awiw". Pod kierunkiem pani Szochat 30 chalucoth będzie się kształciło tam w ogrodnictwie, warzywnictwie, hodowli drobiu i gospodarstwie domowem.

— **Nowozałożona fabryka** cegieł Weingurta i Jecheskielewa w Jerozolimie rozpoczęła fabrykacyę cegieł. Jest to pierwsza wielka fabryka cegieł, która zasili ruch budowlany w Jerozolimie.

— **Nie uznają..** Sekretaryat dopiero co utworzonego Kongresu arabskiego w Nablus odmówił udzielenia władzom angielskim sprawozdania z Kongresu, motywując to nieuznawaniem administracyi angielskiej za instytucyę prawną, a tylko za rząd zagraniczny, który przemocą zdobył kraj.

— **Skon matki Usyszkina.** W Jerozolimie zmarła matka przewodniczącego palestyńskiej Egzekutywy, M. Usyszkina.

— **Tourne „Habimy po Europie.** Do Berlina przybył przedstawiciel moskiewskiej „Habimy", po slolicach europejskich.

Wszystkim P. T. Prenumeratorom z prowincyi, którzy bezzwłocznie nie odnowią prenumeraty, wstrzymamy z dniem 12. bm. wysyłkę naszego pisma. Administracya.

PRZEGLĄD PRASY:

Mistrz, Sztuki czy sztukmistrz?

Śpiewak po utracie głosu. — Trafianie do jelit zgłodniałej publiczności. — Imć Pieńkowski wbrew teoryom o sztuce... — Risum teneatis! — Autorytet samego ...Weiningera. — Pieśń „narodowa" „Gazety Warszawskiej". — Szczęście pana Pieńkowskiego. —

Świewak po utracie głosu puszcza się zazwyczaj na wyciąganie przez gardziel zapitą pieśni narodowych. Taki zabieg osobników, którzy pewnego dnia dostrzegli smutną rzeczywistość, że struny głosowe, zamiast porywających i czystych treli, lansują ze sceny jedynie mieszaninę chrypki, alkoholu i nikotyny, jest bardzo sprytnie obmyślony. Chodzi mianowicie o zastąpienie walorów artystycznych nigdy nie zawodzącym atutem polityki.. To też odtwórcy pieśni narodowych zbierają brawa nie za subtelność wykonania, nie za zalety osobiste, nie za sowite obdarzenie ich przez naturę — ale za trafienie do jelit zgłodniałej publiczności, za przypodobanie się niewyszukanym gustom.

Tę dowcipną politykę asekuracyjną indolentów artystycznych doskonale zrozumiał i świetnie sobie przyswoił jeneralny mistrz piękna i sztuki, preparujący ciężkostrawne pigułki „estetyczne" na łamach całej prasy endeckiej.

Oczywista, mamy na myśli p. Stanisława Pieńkowskiego, owego typowego obskuranta z rodziny „dwugroszowej", owego magika „sztukmistrza", który umie kompletną nieznajomość rzeczy uzupełnić przez pieprzne kawały na jakiś pikantny temat polityczny, a w pierwszym rzędzie — przez wielką burzę antysemicką w niewielkiej szklance współczesnej wody artystycznej..

Pan Pieńkowski, wbrew wszelkim teoryom o sztuce, wbrew utartemu podziałowi — dajmy na to — na klasyków, naturalistów, ekspresyonistów i skrajnych nowatorów, wreszcie wbrew podszeptom zdrowego rozsądku, wynalazł nowy system kierunków.

Jeżeli naprzykład chodzi o sztuki plastyczne, to p. Pieńkowski dzieli je i ich kapłanów na grupy nieskomplikowane. Mamy tedy rzeźbę i malarstwo endeckie, chadeckie, centrowe lewicowe oraz... „mniejszościowe".

Risum teneatis! To nie jest czczy wymysł feljetonisty, który chciałby wierzgnąć boleśnie fabrykanta „narodowego" poglądu na sztukę..

„Chociaż mi serce pęka.. śmiech mię zbiera" — możnaby powiedzieć za Słowackim.

Imć Pieńkowski stoczył już bój z „Żydziakami" ze „Skamandra", „Zdroju" itp. Imć Pieńkowski wymierzył karę chłosty filharmonii warszawskiej za dopuszczenie wybitnych muzyków żydowskich do publicznego prezentowania talentów...

Dzisiaj imć Pieńkowski miesza farbę drukarską „Gazety Warszawskiej" ze słonym potokiem łez omal nie Jeremiasza, z powodu wystawienia w Towarzystwie zachęty sztuk pięknych karykatur p. Nirnsteina.

Zakapturzony „sztukmistrz" powołuje się nawet na autorytet samego.. Weiningera.

Powoływanie się na autorytet zaciętego judofoba i niezwykłego wroga kobiet, który notabene był tak konsekwentny w swych poczynaniach, że popełnił samobójstwo z powodu nieszczęśliwej miłości dla antagonisty — kobiety, świadczy tylko o subtelności p. Pieńkowskiego w wynajdywaniu punktów oparcia dla swoich teoryj.

Pieśń „narodowa" ochrypłego śpiewaka nadwornego z „Gazety Warszawskiej" przedstawia się następująco:

> „..Artyści polscy skarżą się, że mają mało miejsca w Zachęcie, brakiem miejsca zasłania się zazwyczaj komitet Zachęty, a jednocześnie jedną z najlepszych sal oddaje się Żydowi..
>
> „..Otto Weininger w kapitalnem swem i z gruntu żydowskiem dziele „Płeć i charakter", wpadł na oryginalny pomysł obrony żydostwa. Powiada on: „Być może, iż wszechświatowe historyczne znaczenie i olbrzymia zasługa żydostwa polega na tem mianowicie, że ono wciąż budzi w aryjczyku świadomość samego siebie, że mu wciąż o nim samym przypomina. To właśnie arya zawdzięcza Żydowi: dzięki Żydowi wie, czego strzec się powinien: żydostwa, jako tkwiącej w nim samym możliwości".
>
> „..Widocznie komitet Zachęty wziął na siebie rolę opiekuna rasy aryjskiej i weiningerowską metodą, systematycznie, co miesiąc, obrazowo przypomina polskim malarzom, czem być nie powinni, czego się mają wystrzegać.."
>
> „..Podobno obecnie rozszerza się gmach Zachęty. Czy wobec powyższego systemu wychowawczego komitet nie mógłby wyznaczyć jakąś salkę osobną na wystawy żydowskie pod nazwą, naprzykład „Małpie zwierciadło", albo „Kącik Weiningera", gdzieby i Żydzi czuli się swojo i Polacy wiedzieli, o co mianowicie chodzi? Skoro ma być system, niech będzie systematyczny do końca.
>
> Z tego punktu widzenia rozpatrywana sala karykatur p. Nirnsteina daje istotnie kilka nauk malarzom aryjskim".
>
> I tak dalej. I tak dalej..."

Pan Pieńkowski ma wielkie szczęście, że trzech synów Noego rozeszło się wróżne strony świata i że powstała rasa semicka. Gdyby bowiem nie Żydzi i nie patentowane środki nagonki na nich, toby wypocin mózgowych endeckiego „sztukmistrza" nikt nie dawał do składania zecerom.

Wad.

KRONIKA.

Kraków, 7 września.

Pod zarzutem agitacyi komunistycznej.

W związku z aresztowaniem na dworcu w Krakowie studentki uniwersytetu warszawskiego Stefanii Goldwasserówney stwierdziło śledztwo policyjne, że skonfiskowane Goldwasserównie druki agitacyjne były przeznaczone dla niejakiego Markusa Samuela (lat 19), praktykanta kuśnierskiego w Krakowie. Według wyniku dochodzeń urzędu śledczego aresztowana ma być działaczką w centr. związku młodzieży komunistycznej w Warszawie. Podczas rewizyi przeprowadzonej w mieszkaniu Markusa Samuela znaleziono wielką ilość broszur treści komunistycznej w języku polskim i żydowskim, oraz statuty Związku młodzieży komunistycznej. Oprócz tego znaleziono statut młodocianych pracowników m. Krakowa oraz statut pracowników i pracowniczek igły, ułożony na wzór statutu centralnych związków komunistycznych.

Samuel zeznał, że Goldwasserówny nie zna, potwierdził, jednak, iż była w jego domu w dniu swego aresztowania. Poradził on jej, gdy mu opowiedziała o konfiskacie jej kufra, aby natychmiast wyjechała z Krakowa. Po tej rozmowie nastąpiło aresztowanie Goldwasserównej na dworcu w chwili, gdy usiłowała opuścić Kraków. Śledztwo prowadzone jest w kierunku wykrycia dalszych członków wtajemniczonych w agitacyę komun. Podobno policya jest już na tropie dalszych uczestników tej agitacyi. Goldwasserówną oraz Samuela odstawiono wczoraj do więzień sądu okręgowego karnego.

— **Posiedzenie kahału.** W niedzielę odbędzie się o godzinie 4 po południu posiedzenie kahału. Na porządku dziennym: 1) Wybór komisyi dla spraw domu noclegowego, 2) Wniosek sekcyi skarbowej o przyznanie urzędnikom, emerytom i wdowom dodatku świątecznego, 3) Wniosek sekcyi skarbowej o podwyższenie opłat od zapowiedzi i ślubów, 4) Wniosek sekcyi skarbowej i komisyi dla rzeźni o rozpisanie ofert na wydzierżawienie prawa poboru pierza w rzeźni na rok 1923, 5) Wniosek sekcyi religijnej o zatwierdzenie wyboru prowizorów bóżnic Eisiga, Kupa i Wysokiej., 6) Wniosek sekcyi skarbowej o udzielenie subwencyi Zakładowi sierót Agudas Isroel. 7) Wniosek sekcyi skarbowej o udzielenie kredytu w maksymalnej kwocie 3 milionów marek na zakupno Etrogim na święta Szałasów. 8) Wniosek sekcyi skarbowej o wydanie deklaracyi przyjęcia przez Gminę majątku żydowskiego Klubu Sportowego, Klubu amatorskiego scenicznego i Stowarzyszenia żydowskich ofiar wojennych.

— **Wycieczki zagraniczne w Krakowie.** Dziś rano przyjeżdża do Krakowa wycieczka przemysłowców szwajcarskich w liczbie 9 osób. Wycieczce towarzyszą delegaci ministerstwa handlu z Warszawy oraz konsulatu generalnego w Genewie. Goście szwajcarscy zwiedzą dziś zabytki Krakowa, saliny wielickie i browar w Okocimiu, a o godzinie 5-tej popołudniu wezmą udział w konferencyi gospodarczej w Izbie handlowej. W programie dwóch dalszych dni: 8-go bm. wyjazd do Zakopanego, wieczorem powrót do Krakowa, 9-go zwiedzenie fabryki lokomotyw w Chrzanowie, kopalni jaworznickich oraz fabryki mydła i maszyn rolniczych w Trzebini. W nocy tegoż dnia wyjeżdża wycieczka na Targi Wschodnie do Lwowa.

W drugiej połowie bm. zjeżdża do Krakowa

około 200 wybitniejszych kupców i przemysłowców z Ameryki. Wycieczka prowadzona przez p. Delinikajtisa, wyruszyła z Nowego Jorku wspaniałym okrętem „Aquitania" dnia 22 sierpnia br. Goście amerykańscy zwiedzą wszystkie większe miasta Polski. !

Jak już donosiliśmy jutro wieczór przybywają do Krakowa dziennikarze jugosłowiańscy.

— Wybory do Izby lekarskiej. Wojew. krakowskie rozesłało do starostw okólnik, w którym czytamy m. in.:

Ministerstwo zdrowia Publicznego zawiadomiło, że lekarze, którzy posiadają uprawnienie do wykonywania praktyki lekarskiej, lecz jej nie wykonują, mogą brać udział w wyborach do Izby lekarskiej. Lekarze rządowi, jak również lekarze wojskowi, którzy nie wykonują praktyki lekarskiej, mogą być również wykreśleni z ogłoszonej już listy, jeżeli tego pisemnie zażądają, a Starostwo (Magistrat) stwierdzi, że praktyki rzeczywiście nie wykonują. Deklaracye lekarzy nie wykonujących praktyki lekarskiej tak cywilnych, jak rządowych i wojskowych uwierzytelnione urzędownie mają starostwa przesłać do Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia w Krakowie najpóźniej do dnia 15 września br.

Lekarze, którzy są obywatelami obcymi, a którym udzielone zostało prawo praktyki na zasadzie przedstawionego dowodu złożenia podania o nadanie prawa obywatelstwa polskiego oraz lekarze będący obywatelami państwa polskiego których dyplomy nie zostały dotąd nostryfikowane, a którzy uzyskali tymczasowe pozwolenie na prawo wykonywania praktyki w Polsce do 31 grudnia br. powinni być z listy uprawnionych do wyboru wykreśleni.

KRONIKA POLICYJNA.

Bestyalski czyn bandytów.

Przed kilku dniami, na stacyi w Sporyszu koło Żywca skradziono 750 kg. żelaza wartości [illegible] tys. mp. Opryszki ukryli skradzione żelazo w ziemniakach przy szosie. Tego samego wieczoru przez pola podążał wraz z siostrą swoją Anną Pachową gospodarz pobliskiej wsi Adam Staniczek. Nagle gdy znaleźli się oni koło składu złodziejskiego, z ziemniaków wyskoczyło kilku mężczyzn, przybierając wyzywającą postawę. Staniczek przerażony krzyknął: „Cóż to za bandyci" W tej chwili opryszki powalili go na ziemię i poczęli bić dużymi kamieniami, trzymanymi w rękach. Nadbiegli na krzyk napadniętego przechodnie przytrzymali opryszków. Są to Antoni Pawełek, Maciej Cader, Wojciech Noga, Karol Tracz i Jan Noga. Staniczek został złożony na wozie, jednak w drodze do domu zmarł z odniesionych ran, zadanych mu przez bandytów. Pachowa rozpoznała, że Cader i Pawełek bili Staniczka kamieniami, a Wojciech Noga zadał mu nożem ciężką ranę w nogę. Oprzyszki rzucili się dlatego na Staniczka, gdyż myśleli, że śledzi ich stróż kolejowy, poszukujący skradzionego żelaza.

Włamania i kradzieże. Do policyi doniósł Józef Licht, właściciel handlu przy ulicy Dietla l. 33„ że 5 bm. popołudniu jacyś sprawcy dostali się do jego sklepu przy pomocy podrobionych kluczy i skradli towaru za 150 tysięcy marek oraz 60 tysięcy marek w gotówce.

Ze sklepu Salomona Goldbergera skradziono 20 metrów materyi, wartości 150 tysięcy marek.

P. Stefanowi Młodzikowi skradł opryszek w garderobie jednego z teatrów 160 tysięcy marek.

Izaak Alper, kupiec z Ołomuńca powiadomił urząd policyjny pod „telegrafem", że onegdaj skradziono mu z pokoju w „Grand Hotelu" ubranie wartości 280 tysięcy marek, oraz kilka koszul i chusteczki.

Policya aresztowała Henryka Wilka, lat 18 i Romana Masłowskiego lat 27, obu z Krakowa, pod zarzutem pobicia Stanisława Tojdera.

— Ujęcie zbiega. Władze policyjne aresztowała 18-letniego Józefa Schwimmera, który zbiegł przed kilku dniami z więzień tutejszego sądu okręgowego karnego.

— Nieszczęśliwy wypadek. Wczoraj na dworcu przetokowym w Krakowie zwrotniczy kolejowy Michał Kacer potrącony przez wagon upadł na tor i złamał sobie lewą nogę. Nieszczęśliwego opatrzył lekarz pogotowia i odwiózł na oddział chirurgiczny szpitala św. Łazarza.

PAMIĘTAJCIE O OFIARACH POGROMÓW UKRAIŃSKICH.

Niezwykły zamach samobójczy.

Przed tygodniem przybył do Żywca jakiś mężczyzna i zatrzymawszy się w hotelu Kotlarskiego zameldował się jako Leon Gapiński, właściciel fabryki z G. Śląska. Po przyjeździe zawarł on znajomość z p. Zofią Kubicką ze Sporysza. Po kilkakrotnem widzeniu się z panną, prosił o jej rękę opiekuna Rudolfa Jezierskiego. Opiekun odmówił prośbie starającego się, który w podnieceniu wyszedł przed dom Jezierskiego i strzelił 2 razy do siebie z rewolweru. Natychmiast pospieszono na ratunek i przeniesiono desperata w ciężkim stanie do szpitala. Przy niedoszłym samobójcy znaleziono dokumenty, opiewające rzeczywiście na nazwisko Gapińskiego, oficera gospodarczego 21 baonu saperów z Poznańskiego. Gapiński poszukiwany był za defraudacyę popełnioną na szkodę p. Filisiewcza w Przybińcu w Poznańskiem. Nadto pozostawił on pożegnalny list do narzeczonej oraz do swojej żony, w którym pisze, że odbiera sobie życie z powodu popełnionej defraudacyi w Przybińcu. Gapiński był od kilku lat żonaty.

Z sali sądowej.

O agitacyę komunistyczną.

Trzeci dzień rozprawy.

Wczoraj zakończyła się w sądzie okręgowym karnym rozprawa przeciw Ludwikowi Grabowskiemu, oskarżonemu o zbrodnię zaburzenia spokojności publicznej, popełnioną przez agitacyę komunistycznąwśród górników w Jaworznie. Przesłuchano jeszcze kilku świadków, których zeznania nie obciążyły Grabowskiego. Na podstawie werdyktu sędziów przysięgłych, którzy 8 głosami zaprzeczyli winę oskarżonego, zapadł wyrok uwalniający. Grabowski został wypuszczony na wolność.

Okradł własnego ojca.

W sądzie wojskowym w Krakowie odbyła się wczoraj rozprawa przeciw Janowi Susekowi, szer. 20 pp., oskarżonemu o to, że dnia 13 września 1921 włamał się w towarzystwie wspólników do mieszkania własnego ojca w Szczakowej. Podczas tego włamania Susek skradł ojcu garderobę i gotówkę łącznej wartości wówczas ponad 50 tys. mp. Po przeprowadzonej rozprawie trybunał skazał Suska na trzy lata ciężkiego więzienia.

Dezerter i włamywacz.

Również przed sądem wojskowym stawał Stanisław, Mikołaj Bik, szer. 9 kom. 39 pp. — Akt oskarżenia zarzuca obwinionemu, że dnia 26 lipca 1921 zbiegł ze swego oddziału celem stałego uchylenia się od służby wojskowej, a nadto włamał się do mieszkania Waleryi Namysłowskiej w Marcyporębie i skradł na jej szkodę garderobę i inne przedmioty wartości wówczas 72.000 mp. Po przeprowadzonej rozprawie zapadł wyrok, skazujący Bika na 1½ lat ciężkiego więzienia.

Rozprawom przewodniczył pułk. Harasymowicz, oskarżał kap. Wanicki, bronił adw. dr. Bader.

Z teatru żydowskiego.

Jako kontynuacya bezpośredniej twórczości ludu, jako forma artystycznego wypowiedzenia się które ma działać wybuchowo „brać" słuchacza krótką piosenką lub migawkowym szkicem satyrycznym, twórczość nadscenek literackich, jak żadna inna może opierać się musi na własnym swoistym stylu. Próby przeszczepienia obcych pierwiastków mogą tylko drogą długoletniego mozolnego krzyżowania literackiego stworzyć własny typ o własnej duszy. Polski kabaret który odbiegł od obyczajowej satyry, jaka znamionowała całą polską literaturę ubiegłych wieków, dotąd nie zdołał oswoić się jeszcze z domieszką krwi francuskiej i własnej psychy dotąd wytworzyć nie zdołał. Francuska chanson pozostała dotąd niczem więcej, jak francuską piosenką na — polskiej nadscence...

Gdy idziemy na ulicę Bocheńską, mimowoli nasuwa się męczące pytanie, czy przypadkiem nie będziemy znów musieli wysłuchać pozbawionych stylu kawałów humorystycznych?! Ale czeka nas bardzo miłe rozczarowanie, pełne estetycznych rozkoszy. Uczestnicy zespołu łódzkiego to nie „kabareciarze", reprodukujący katarynkowo obce piosenki, lecz artyści, którzy gorąco kochają sztukę i własną przeważnie twórczością zapełniają program. Program ułożony był bardzo dobrze. Z początku nieco powagi, obraz z życia, który kończy się nawet śmiercią, potem dużo jeszcze wstrząsających rzeczy z gehenny ukraińskiej w deklamacyach Strugacza i Kutnera, miłe pieśni ludowe w wykonaniu Strugacza, aryę i pieśni operetkowe, które z temperamentem oddała p. Grossberg, literacko-subtelna mowa posła Perlmuttera — p. Jedwaba, Kutner — głęboki. kulturalny satyryk, którego wesołe rzeczy cechuje literackie wykończenie i dobry smak, a wreszcie subretka Ida Erwest, czarującym wdziękiem i miłym głosikiem wnosząca w „budę" teatru powiew świeżości i rozkoszy. Na zakończenie farsa „Nocne ptaki", która z tym programem nie licowała i winna być zastąpiona inną, więcej wyszukaną. Widownia była przepełniona.

w zast. K-n

Dział gospodarczy.

Handel i przemysł.

Z rynku towarowego warszawskiego. Denerwująca sytuacya w handlu hurtownym w czasie znacznego spadku marki już ustała w ostatnich dniach, wraz z zatrzymaniem się spadku i handel zaczyna wchodzić na normalne tory.

W dziale manufaktury obroty w ostatnim tygodniu były znacznie słabsze, niż w tygodniu poprzednim. Z prowincyi mało przyjechało kupców. To też ceny towarów łokciowych spadły o 10 do 15 procent. Zaczęto także już brać weksle, zamiast gotówki. W Łodzi jest pewne ożywienie.

Nici zagraniczne trochę staniały. Natomiast podrożały krajowe.

W handlu drzewem obroty były słabe. Ceny niektórych gatunków spadły. Najbardziej staniało drzewo opałowe, które jest w Warszawie teraz o wiele tańsze, niż na prowincyi.

Obroty w handlu skórami znacznie się zmniejszyły, wskutek czego ceny zaczęły się chwiać. Są też widoki, że i obuwie stanieje.

Wyroby pończosznicze trzymają się w cenie. Dużo ich wywieziono na kresy, a pozatem ceny robocizny poszły w górę. Jedynie kupcy pomniejsi, którym potrzebna jest gotówka, sprzedają je po cenie kosztu.

W handlu żelazem obroty są ożywione i ceny się trzymają. Większość wyrobów żelaznych sprowadza się z Niemiec, gdzie ceny wciąż skaczą do góry. Wielki popyt na artykuły budowlane, które są wywożone do Wielkopolski.

Wywóz zwierząt rzeźnych na Górny Śląsk. Z Warszawy donoszą, że wedle wydanego zarządzenia nie podlega przewóz materyału rzeźnego z innych dzielnic Rzeczypospolitej do obszaru województwa śląskiego żadnym ograniczeniom i nie jest uzależniony od jakichkolwiek specyalnych pozwoleń Nadzwyczajnego Komisaryatu dla zwalczania drożyzny w Warszawie, względnie śląskiego urzędu wojewódzkiego, o ile jest skierowany do Mysłowic, Pszczyny i Lublińca pod adresem Wojewódzkich komisyi odbiorczo-rozdzielczych.

Natomiast wymagane są zezwolenia dla transportów przeznaczonych do innych miejscowości G. Śląska przez inne punkty graniczne. Zezwolenia te wystawiają wspomniane komisye względnie przynależne starostwa górnośląskie.

Rozdział żywności w państwie napotyka na trudności ze strony kolei. Nadzwyczajny komisarz do walki z drożyzną zwrócił się do ministeryum z zapytaniem o powód trudności, na jakie napotykają transporty żywności, zwłaszcza w Poznaniu. Tak np. pociąg towarowy, idący stamtąd do Krakowa był w drodze 25 dni!

Ministeryum kolei wyjaśniło, że powodem opóźnień jest niedostateczna przelotność niektórych stacyi. Stacye te, zwłaszcza na Górnym Śląsku, ani pod względem torów, ani pod innemi względami nie są przygotowane do zadań tranzytowych, jakie na nie obecnie spadają.

Wolny handel produktami naftowymi. Prasa rumuńska podaje, że ministerstwo handlu w zasadzie wyraziło zgodę na ogłoszenie wolnego handlu produktami naftowymi. Ostatecznej decyzyi w tej kwestyi stoi na przeszkodzie żądanie przemysłowców naftowych podniesienia cen nafty.

Polskie wyroby w Rumunii. Z Kiszyniowa komunikują, że na miejscowym rynku towarów włókienniczych stwierdzono, że większość wyrobów wełnianych, dostarczanych z Anglii z etykietami angielskich firm, w rzeczywistości pochodzą z Łodzi. Dzięki niskiemu kursowi marki polskiej, kupcy angielscy zakupują w Łodzi większe partye towarów, dostarczają je do Londynu zaopatrują w angielskie etykiety i następnie sprzedają, jako wyroby angielskie.

Giełda krakowska z dnia 6 września 1922 r.

Waluty i dewizy.	Waluta markowa				
	Gotówka (banknoty)		Czeki, przekazy wpłaty		
	Kupna	Sprzedaż	Kupna	Sprzedaż	Transakcye
Dolary St. Zjed.	7500 —	7800 —	7500·—	7800·—	7800 —
Dol. kanadyjskie	7400 —	7600 —	7400 —	7600 —	—
Franki franc.	580·—	600·—	590·—	610·—	—
Franki belgijskie	550 —	580·—	550 —	580·—	—
Franki szwajc.	1450 —	1550·—	1450 —	1550·—	—
Funty szterlingi	33.500	35.000	33.500	35.000	—
Marki niemieck.	5·75	6·25	5·50	6·15	6·20
Korony austr.	—·11	—·13	—·10	—·12	—·11 1/4
Kor. czesko.-sł.	255·—	270·—	255·—	270·—	267·—
Kor. węgierskie	3·80	4·20	3·80	4·20	—
Kor. szwedzkie	—·—	—·—	—·—	—·—	—
Kor. duńskie	1600·—	1700·—	1600·—	1700·—	—
Kor. norweskie	1400·—	1500·—	1400·—	1500·—	—
Lei rumuńskie	40·—	50·—	45·—	55·—	—
Liry włoskie	335·—	360·—	335·—	360·—	—
Floreny holend.	3000·—	3200 —	3000·—	3200·—	—

	Waluta markowa		
Akcye bankowe.	ofiar.	żądano	Transakcye
Polski Bank Przem. I-V em.	600·—	700·—	
Bank Hipoteczny	750·—	850·—	
Bank Małopolski	725·—	775·—	750—
Ziemski Bank Kredyt.	600·—	650·—	
Powszechny Bank Kred.	350·—	400·—	
Bank Z. dla Kresów, Łancut	600·—	700·—	
Akcya Tow. handl. i przem.			
Pol. Tw. hand. P.T.H. I-IV e.	700·—	800·—	750—
Handl. Sp. akc. „Impex"	175·—	225·—	
„Polski Glob" I-III em.	600·—	700·—	
C. Hartwig, Poznań	—·—	—·—	
Żegluga Polska	250·—	300·—	
Warsz. Tow. Trans. i Żeglug	—·—	—·—	
Zieleniewski I-IV em.	6800·—	7200·—	7100—
H. Cegielski, Poznań „ex"	2900·—	3100·—	2950—3000
Warsz. Sp. ak. Bud. Par. I-II e	1300·—	1500·—	
„Lemiesz" fabr. masz. roln.	10000 —	12000 —	
„Trzebinia" I-IV em.	2000·—	2100·—	2025—
Zakłady amunic. „Pocisk"	825·—	925·—	
Huta żelazna, Kraków	—·—	—·—	
„Automotor" fabr. samoch.	1000·—	1200·—	
Fab. Portl.-Cem. Szczakows	25.000-	28.000-	
„Górka" fabryka cementu	8000·—	8300·—	
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	10500·-	11500·-	
„Tepege" Tow. dla prz. gór.	8000·—	8400·—	8250—8100
Ska akc. przem. naft. i g. z.	—·—	—·—	
Karpackie Tow. naftowe	—·—	—·—	
Akc. Tow. naft. „Galicya"	—·—	—·—	
A. T. dla przem. oleju skal.	—·—	—·—	
Polska Nafta	1800·—	2000·—	
Elektr. w Sierszy I-III em.	—·—	—·—	
„Olkos" T. A.	—·—	—·—	
„Pezet" Powsz. zakł. bud.	1250·—	1350·—	1250—1300
Fabr. przet. tł. w Trzebini	4400·—	4700·—	
„Krakus" Zj. fab. prz. wysk	2400·—	2600·—	
Fabr. porcel. w Ćmielowie	3300·—	3500·—	
Fabr. cukru w Chodorowie	5200·—	5400·—	5300—5250
W. Kucharski fabr. metal.	—·—	—·—	
Herzfeld-Victorius, odl. żel.	—·—	—·—	
„Pharma" Mag. Jawornicki	3500·—	3500·—	

Giełda warszawska z 6 bm.: Milionówka tranz. 1560—1575. Dolary Stanów Zjednoczonych tranz. 7725—7500—7525, sprzedaż 7545, kupno 7505. Dolary kanadyjskie tranz. 7500—7450. Franki francuskie tranz. 5·90. Marki niemieckie tranz. 5·80—5·70.

Czeki: Gdańsk tranz. 5·85—5·65, sprzedaż 5·80, kupno 5·60. Belgia tranz. 565—560, sprzedaż 563, kupno 557. Berlin tranz. 5·85—5·60—5·65, sprzedaż 5·80 kupno 5·60. Holandya tranz. 2900. Londyn tranz. 35550—33400 33600, sprzedaż 33750, kupno 33450. Nowy Jork tranz. 7700—7500—7520, sprzedaż 7520, kupno 7480. Paryż tranz. 610—590—595, sprzedaż 598, kupno 592. Praga tranz. 265—263 1/2. Szwajcarya tranz. 1505—1450, sprzedaż 1456, kupno 1444. Wiedeń tranz. 0·12 3/4—0·11, sprzedaż 0·11, kupno 0·10 1/2.

Kursa dewiz w Wiedniu z 6 bm. Amsterdam 29500 Zagrzeb 204.75, Belgrad 819—, Berlin 5735, Bruksela 5554—, Budapeszt 3895—, Bukareszt — Kopenhaga 16085, Londyn 336050 Medjolan 3271—, N. Jork 75175, Paryż 5929—, Praga 2622, Zurych 14285, Belgia 5495— bułgarskie 388—, dolary 74900, marka niemiecka 5750, angielskie 335500, francus. 5860—, holenderskie 29100, włoskie 323750, jugosłowiańskie tysiączki niestempl. 812—, polskie 8·59—8·89——. rumuńskie 564—

Kursa dewiz w Pradze z 6 bm. Berlin 2·07— Warszawa 0·34—0·44—— Marka niem. 2·09—. Marka polska 0·34—0·44——.

Końcowe kursa dewiz w Zurychu z 6 bm. (PAT). Berlin 0·39 1/2, Holandya 205·75—, Nowy Jork 526·—, Londyn 23·55—, Paryż 41·50—, Madyolan 22·95—, Praga 18·70—, Budapeszt —0·21 1/2, Zagrzeb 1·45—, Bukareszt ——. Warszawa 0·06 1/2, Wiedeń 0·00 3/4, Austr. korona stemplowana 0·07/8.

Kursa dewiz w Paryżu z 6 bm. Weksle na Niemcy 090—, na Amerykę 12·84, na Belgię 94·40 Holandyę 5·01—, na Anglię 57·25—, na Włochy 55·90. Szwajcaryę 244·—, na Hiszpanię 159·—.

RUCH PRZEDWYBORCZY.

Narady u premiera Nowaka.

Warszawa. (M). „Przegląd Wieczorny" podaje: Prezydent ministrów Nowak przyjął dzisiaj ministra sprawiedliwości Makowskiego i generalnego komisarza wyborczego Bresiewicza, którzy zdali mu relacyę o przebiegu dotychczasowych przygotowań oraz o przebiegu akcyi wyborczej.

Kabał krakowski przeciw Zjazdowi Polaków w. m.

Kraków, 7 września.

Dowiadujemy się, że inicyatorzy Zjazdu Polaków, wyznania mojżeszowego zaprosili tutejszą gminę żydowską w Krakowie do wzięcia udziału w zjeździe i że gmina dała odpowiedź odmowną z powołaniem się na to, że wszystkie kluby radzieckie w gminie wypowiedziały się przeciw obesłaniu zjazdu.

Delegacya bloku mniejszości narodowych u premiera Nowaka.

Warszawa. (M). Premier Nowak przyjął dziś delegacyę bloku mniejszości narodowych, w skład której weszli Rosyanie, Ukraińcy, Białorusini, Niemcy i Żydzi. Sprawę żydowską reprezentował poseł dr. Hartglas.

Delegacya wręczyła premierowi memoryał w sprawie szykan, jakie niektóre organa administracyjne stosują wobec obywateli niepolskich, robiąc trudności przy wciągnięciu ich na listę wyborczą. Premier Nowak w odpowiedzi przyrzekł zainteresować się tą sprawą i porozumieć się z min. spr. wewn. w sprawie zapobieżenia nadużyciom.

Organizacya wyborcza Żydów na prowincyi.

Warszawa. (M) Żydowski blok narodowy otrzymuje z prowincyi wiadomości o zorganizowaniu wszędzie zblokowanych żydowskich komitetów wyborczych, które reprezentują wszystkie żydowskie organizacye miejscowe. Komitety te rozpoczęły już czynności stosownie do instrukcyi z centralnego komitetu wyborczego przy żydowskim bloku narodowym.

Kredyty wyborcze.

Warszawa. PAT. „Przegląd Wieczorny" donosi: Wysokość kredytów przyznanych przewodniczącym okręgowych komisyi wyborczych będzie wynosiła od 2 do 7 milionów marek w zależności od okręgu.

Przesyłki wyborcze.

Warszawa. PAT „Przegląd Wieczorny" dowiaduje się, że ministeryum spraw poczt i telegrafów zarządziło, że przesyłki pocztowe i telegraficzne władz wyborczych mają być opłacane ryczałtem. Każda przesyłka będzie opatrzona stampilią, albo napisem „Pilne — Wybory. Opłata ryczałtowa". Przesyłki listowe i telegramy władz wyborczych mają być uważane, jako pilne.

Akcya urzędników państwowych

Warszawa. PAT. „Przegląd wieczorny" donosi: Centralny komitet wyborczy pracowników państwowych wydał odezwę wzywającą pracowników państwowych do zwartej akcyi wyborczej. Odezwa zawiera następujące wytyczne: 1) W każdym okręgu wyborczym należy przystąpić natychmiast do tworzenia miejscowych komitetów wyborczych pracowników państwowych, 2) W miarę możności wystąpić z własną listą kandydatów, w przeciwnym razie zawierać kompromisy zapewniające otrzymanie mandatów przez pracowników państwowych, 3) Należy bezwzględnie zwalczać te grupy i osoby, które wrogo występowały przeciw naszym i państwowym interesom. 4) Członkowie należący do partyi politycznych powinni dołożyć starań, by na listach kandydatów umieszczano pracowników państwowych. Celem pokrycia wydatków związanych z akcyą wyborczą pracownicy państwowi winni opodatkować się najmniej 500 markami.

Znowu fala strejków skutkiem drożyzny.

Warszawa. (M) „Przegląd Wiecz." donosi: Dziś o godz. 10 z rana prezydyum związku pocztowców wraz z delegatami maszynistów kolejowych stawiło się u głównego inspektora pracy ministerstwa pracy i opieki społecznej, aby się zapytać, czy rząd uwzględnił ich postulaty, głównie o przyznanie jednorazowego zasiłku na zakupy zimowe. Delegacyi oświadczono, że zapomoga nie będzie przyznana. Wyjątek rząd chce zrobić dla wielkich rodzin które mogłyby otrzymać pożyczkę zwrotną we wysokości trzech miesięcznych poborów. Obie delegacye odrzuciły to.

Strejk pocztowców w Warszawie

Warszawa. (M) Dziś o godzinie 12 w południe rozpoczęli urzędnicy pocztowi i telegraficzni w związku z żądaniami ekonomicznemi, przedstawionemi rządowi, strejk, który objął wszystkie gałęzie służby pocztowej i telegraficznej z wyjątkiem stacyi międzymiastowej. Rokowania z pocztowcami są w toku.

Strejk w Poznaniu.

Poznań. PAT. W Poznaniu zastrejkowali tylko telegrafiści przy aparatach Hughesa. Zostali oni zastąpieni przez wojsko, pozatem praca idzie normalnie,

Groźba strejku kolejowców?

Warszawa. (M) Jak się dowiaduję, dziś między 12 a 1 w nocy ma być ostatecznie rozważona sprawa ewentualnego strejku kolejowców w związku z przedstawionemi przez nich żądaniami. Żądania dotyczą zasiłku na zakupy zimowe.

* * *

Warszawa. PAT. Wobec pogłosek o rzekomem poparciu strejkujących pocztowców przez służbę mechaniczną kolei, maszynistów, „Przegląd Wieczorny" zwrócił się do parowozowni w Warszawie „Warszawa Główna" gdzie poinformowano go, że praca odbywa się normalnie i żadnej groźby strejku niema.

Narady rządu.

Warszawa. PAT. „Przegląd Wieczorny" donosi: Na zapowiedzianem na jutro posiedzeniu Rada ministrów zajmie się w dalszym ciągu sprawą poprawy bytu urzędników i funkcyonaryuszy państwowych. Rozpatrywane więc będą wnioski o podwyższenie dyet dla urzędników państwowych wszelkich kategoryi a następnie wniosek o podniesienie należytości godzinowej maszynistów kolejowych i drużyn konduktorskich, wreszcie wniosek o podwyższenie tantyem telegraficznych. Podana przez niektóre dzienniki wiadomość, jakoby Rada ministrów skłonna być miała uchwalić jednorazowy zasiłek we wysokości od 150 do 300 tysięcy marek jest nieprawdziwa.

Z OSTATNIEJ CHWILI.

Przed wyjazdem Nacz. Państwa

Warszawa. (M) W przyszły wtorek wyjeżdża Naczelnik Państwa do Bukaresztu w towarzystwie świty wojskowej i cywilnej, oraz ministra spraw zagran. Narutowicza. Po drodze odwiedzi Naczelnik Państwa targi wschodnie we Lwowie.

Utworzenie jednolitego bloku socyalistycznego w Niemczech na dobrej drodze

Eilwese. PAT. „Vorwärts" donosi, że przywódcy obu socyalistycznych partyi niemieckich po dłuższych konferencyach nad sprawą połączenia się obu partyi doszli do zupełnego porozumienia w sprawie programu partyjnego, który po wspólnym opracowaniu przedstawiony będzie na następnym kongresie partyi.

TEATR „BAGATELA"
Czwartek: „Wilkołak".

MIEJSKI TEATR OPERA I OPERETKA
Czwartek: „Carmen".

Drobne ogłoszenia.

Dla córki mej (na prowincyi), przystojnej, inteligentnej z dobrej rodziny, chcę poznać takiegoż człowieka (Żyda) inżyniera lub prawnika około 30-letniego. Byt zapewniony. Współpraca w istniejącem przedwojennym przemyśle wymagana i udział zarezerwowany. Urządzone mieszkanie, własny samochód do dyspozycyi. Oferty z curriculum vitae pod „Przemyśl 300“. Kraków, „Ruch“, Szczepańska 9 1682

Poszukuję posady, jako angielsko-niem. korespondentka w słowie i piśmie. Zgłoszenia pod „Angielka“ do Adm. N. Dz. 1684

100.000 Mp. ofiaruje reprezentatywny prawnik, obznajomiony z rachunkowością kupiecką za wyrobienie posady w poważnem przedsiębiorstwie przemysłowem. — Zgłoszenia do biura ogłoszeń Buchstaba, Lwów Legionów 21 pod „Okazicielowi pięciomarkówki Nr. 83602“ 1683

Fotografie do legitymacyi i paszportów wykonuje w 5 minutach. Zakład fotograficzny „Erna“, Kraków, ul. Starowiślna, plac Wielopole. 1606

PRAKTYKANTKA
do magazynu towarów modnych potrzebna zaraz. Stricker, ulica Sienna 11. 1679

Hebraista słuch. fil. udziela lekcyi języka hebrajskiego, pojedynczych i zbiorowych, najchętniej niepoczątkującym. Zgłoszenia pod „Redaktor L.“ do Adm. N. Dz. 1686

Koncypient adwokacki z prawem substytucyi, samodzielny, energiczny, przyjmie posady na dobrych warunkach. Zgłoszenia pod „M. T. 10“ do Adm. N. Dz. 1689

Gmina żyd. w Podgórzu rozpisuje

KONKURS

na dzierżawę łaźni parowej warunki przeglądnąć można codziennie między 2—4 popoł. w kancelaryi tejże gminy. — Oferty pisemne zostają przyjęte do dnia 10 bm. 1668

Przedstawiciel: M. VORZIMMER, Kraków.

Uwadze Gospodyń

najlepszy **KUNEROL** 1651

tłuszcz roślinny okazał się znowu w sprzedaży.

Prostotrzymacze dla młodzieży dziecży szkolnej. Opaski brzuszne na gumach dla Pań. Pończochy gumowe. Bandaże rupturowe (Leisten-Hodenbruch). Pesary syst. Dra Lawedana przeciw największemu wypadaniu macicy itd. Cenniki darmo. D. Polaczek, Sambor 104 1685

Krak. wytwórnia sody i proszku
poleca
sodę w proszku,
sodę krystaliczną,
proszek mydlany,
proszek do szurowania,
sodę ługową,
sól glauberską. 1655

Również przyjmuje surowce do wyrobu.

Selnik, Kraków, ul. Orzeszkowej 8.

Oddam za swoje
6-tygodn. chłopczyka (żyd.). G. Bursztyn, Kraków XXII., Kalwaryjska 5. 1692

Zarząd „Bożnicy Kupa“
zawiadamia swoich P. T. członków, iż od niedzieli, dnia 10 bm. rozpoczyna swoje urzędowanie od godz. 3—6 popoł.
Zwracamy uwagę, iż każdy członek musi się osobiście zjawić. 1650

Wiedza dla wszystkich!

Dr. Radwan-Prądłowski: „Powodzenie“. Jak za pomocą autosugestyi, techniki emocyalnej i psycho-analizy, dopiąć powodzenia w życiu. **Cena Mp. 250.**

Artur Sowadski: „Samotność“. Duża książka w 2 częściach. 22 piękne mistyczno-nastrojowe opowiadania. **Cena Mp. 300.**

Dr. Jan Cieniewski: „Wiara“ ze stanowiska nowoczesnej psychologii. Treść: Czem jest wiara? Błędne pojęcie o istocie wiary. Zewnętrzne trudności wiary. Wnioski praktyczne. **Cena Mp. 350.**

Dr. Tadeusz Mognicki: „Jak ochraniać życie i zdrowie dzieci“. Pielęgnacya i karmienie niemowląt. Drogocenny poradnik dla młodych matek. **Cena Mp. 350.**

Dr. St. Breyer: „Najnowszy obszerny lekarz domowy“. Przyczyny, objawy i leczenie wszystkich chorób; w 2 częściach. Duża książka z mnóstwem ilustracyi. Tysiące cennych porad i wskazówek na wszelkie choroby. **Cena Mp. 900.**

H. Pedenkowska: „Zdrowa, hygieniczna, oszczędna kuchnia“. Najlepszy prezent dla młodych gospodyń. Tysiące najnowszych sposobów gotowania smacznych, zdrowych i oszczędnych obiadów. Pieczenie legumin, ciast, mazurków, bułek, tortów, smażenie konfitur, soków, marmelad, sporządzania kompotów, lodów, wódek, napojów chłodzących. **Cena Mp. 900.**

Dr. Braun: „Samogwałt“ u mężczyzn i kobiet. Jego skutki Środki wyleczenia. Praktyczne wskazówki. Podręcznik dla rodziców i opiekunów. **Cena Mp. 250.**

Dr. L. Lombroso: „Psychologia pocałunku“ **Cena Mp. 200.**

Dr. Jondellowitz: „Poradnik lekarski dla mężczyzn i kobiet“ Choroby weneryczne. Jak zapobiegać i leczyć. Najobszerniejsze wskazówki co do leczenia rzeżączki „Tryper“ i wszelkich innych chorób płciowych. **Cena Mp. 250.**

Dr. H. Spencer: Etyka stosunków płciowych. **Cena Mp. 250**

Ch. Szyller-Szkolnik: „Tajemnica Powodzenia“. Jak żyć i postępować, aby osiągnąć powodzenie w życiu. Szereg cennych rad, wskazówek i uwag jak żyć i czynić, aby zwycięzko przeciwstawić się naszemu losowi, osiągnąć niezależność, moralne zadowolenie i dobrobyt. Niewielka, lecz bogata treścią książeczka dodaje się jako premium do każdego zamówienia. Oprócz takowej obstalujący na sumę nie mniej jak 900 Mp. otrzyma ciekawą książkę bezpłatnie

Adres: Psycho-frenolog Szyller-Szkolnik, wydawnictwo „Swit“
Warszawa, Piękna 25-12.

Książki wysyła się po otrzymaniu gotówki lub za zaliczką. Na zaliczkę dołącza się 50 Mp., opakowanie i koszta pocztowe wydawnictwo przyjmuje na swój rachunek.

KSIĘGARNIA
do wydzierżawienia. 1653
Zgłoszenia pod Nr. „1653“ do Adm. N. Dz.

Na zgromadzeniu zarządów polskich fabryk naczyń emaliowanych odbytem w dniu 1 września 1922 r. w Izbie handlowej i przemysłowej w Bielsku utworzone zostało: Zjednoczenie polskich wytwórni naczyń emaliowanych celem strzeżenia wspólnych interesów gospodarczych. Po wyczerpujących naradach nad sytuacyą targową i ciągłą zwyżką kosztów produkcyi, wywołaną wielką dewaluacyą, uchwalono wytyczne dla ujednostajnienia zbytu i uchwalono nową regulacyę cennika.

Godność przewodniczących Zjednoczenia powierzono generalnemu dyrektorowi p. Winklerowi, prezesowi Związku Europejskich wytwórni naczyń emaliowanych „Huta“, „Silesia“, „Paruszowice“, oraz członkowi zarządu Warsz. Tow. Fabryk wyrobów Metalowych i Emaliowanych „Wulkan“ Sp. Akc., Warszawa p. Leopoldowi Weliszowi. 1698

Ważne dla pp. Manufakturzystów!

Przed zakupem chustek w Łodzi,
jest obowiązkiem każdego kupującego wpierw wstąpić do nowootworzonej
Fabryki Chustek i Szali
J. BREITSTEIN i Ska w Łodzi, Południowa 36.

Mamy zawsze na składzie wielki wybór chustek gatunku double „Rega“, „Zofia“ i „Marya“, a także „Toraton“, szale i pledziki z frendzlami i bez. Na wszelkie zapytania służymy natychmiast odpowiedzią

Fabryka Chustek i wyrobów włókistych
1575 **J. Breitstein i Ska Łódź, Południowa 36.**

WYKONUJE WSZELKIE ROBOTY W ZAKRES DRUKARSTWA WCHODZĄCE

Wiedza! :: Świadomość! :: Ciekawe i pożyteczne

KSIĄŻKI

poleca Księgarnia **M. Wahla**

Przemyśl, ul. Słowackiego.

„Okazya“. Tom poezyi Adama Mickiewicza, zawierający: Grażynę, Konrada Wallenroda, Ballady i romanse, Sonaty, Ody i pieśni, na satynowanym papierze obj. 230 stronic . . . . . . Mp. 350
„Ostatnia nowość“. Prof. Steinach „Odmłodzenie“ przez eksperymentalne ożywienie starzejącego się gruczołu płciowego . . . . Mp. 900
Sztuka zdobycia majątku . . . . „ 1000
Dziewczyna, której za żonę brać się nie powinno. Rady i wskazówki. 18 ilustr. w tekście . Mp. 350
Kobieta w dobrem i złem świetle. Ciekawe zagadnienia w kwestyi płci żeńskiej w rozwoju ogólno ludzkim na rozmaitych stopniach kultury itd. w 3-ch tomach razem . . . . . Mp. 800
Samogwałt u mężczyzn i kobiet i jego skutki „ 250
Poradnik lekarski dla mężczyzn o chorobach wenerycznych . . . . Mp. 250
Choroby wener. — leczenie — zapobieganie „ 300
Obszerny ilustr. poradnik o chor. wener. „ 950
Najnowszy lekarz domowy na wszystkie chor. „ 500
Obszerny wielki lekarz domowy opraw. „ 1600
Poradnik w nagłych wypadkach i zasłabnięciach „ 300
Bezbolesny poród. Przepisy zachowania się podczas ciąży . . . . . . Mp. 600
Pielęgnowanie i karmienie niemowląt — Praktyczny poradnik dla młodych matek, opraw. Mp. 750
Dlaczego mężczyźni się nie żenią? . . „ 180
Sztuka podobania się młodym panienkom „ 250
Sztuka podobania się młodym mężczyznom „ 250
Dr. Spenzer: Etyka stosunków płciowych „ 270
Dr. Gelsen: Hygiena miodowych miesięcy „ 270
Dr. Sarbled: Sekretne sposoby małżeńskie „ 270
Lombroso: Psychologia pocałunku . . „ 200
Co każda dorastająca panna wiedzieć powinna? „ 960
Nowy lekarz dla kobiet i doktor dla dzieci „ 1200
Mały zielnik lekarski . . . . . „ 450
Wielki zielnik lekarski, opraw. . . „ 1500
Zasady pielęgnowania chorych . . . „ 1200
Kosmetyka hygieniczna . . . . „ 250
Weterynarz wiejski. Poradnik gospodarski, opr. „ 500
Nasz weterynarz. Obszerny poradnik gosp. „ 1500
Dancing: Najnowsze tańce salon. One-Step etc. „ 200
Szósta i siódma księga Mojżesza . . „ 2000
Ósma i dziewiąta księga Mojżesza . . „ 2000
Dziesiąta i jedenasta księga Mojżesza . „ 1000
Albertus Magnus czyli egipskie tajemnice „ 1600
Prawdziwy Ognisty Smok . . . . „ 1100
Siedem razy opieczętowana księga najw. Tajemnic „ 1000
Salomonis. Świat duchów i klucz do tego „ 1200
Czarny kruk czyli mojżeszowy skarbiec magiczny „ 1000
Magia i Czarnoksięstwo. Zbiór tajemnic mag. „ 220
Czarnoksiężnik Bosko czyli tajemnice magii „ 200
Tajemnice magii. Wielka ilustr. książka mag. „ 1200
Sztuki miłosne i czary . . . . „ 700
Najnowsza wyrocznia przyszłości . . „ 200
Wiedza tajemna czyli tajemnice wiedzy duchowej, tom 1 i 2 po . . . . . Mp. 860
Nauka o oddechaniu według syst. Hyndusów „ 500
Dowody istnienia świata duchowego . „ 400
Potęga spirytyzmu z ilustracyami . . „ 600
Hypnotyzm i spirytyzm . . . . „ 550
Chirognomia i chiromancya ilustr. . „ 400
Hodowla pszczół, według nowoczesnych zasad pszczelnictwa, bogato ilustr., opraw. . Mp. 1800
Pomoc w chorobach zwierząt, ilustr. . „ 800
Sztuka robienia wynalazków . . . „ 400
Elektryczność i magnetyzm . . . „ 350
Najnowszy listownik dla zakochanych . „ 250
Lilie i paprocie. Książka dla serc kochających „ 400
Wielki ilustrowany sennik egipski . . „ 300
Wielki zbiór powinszowań na wszystkie okolicz „ 250
Toast polski na wszystkie okoliczności życia „ 350
Polski sekretarz dla wszystkich, opr. . „ 750
Zbiór najlepszych monologów, 4 zeszyty razem „ 600
Śmiech. Zbiór fraszek, anegdot i humorystycznych opowiadań w 3 częściach razem . Mp. 600
Figlarz warszawski. Zbiór wesołych żartów i anegdot . . . . . . Mp. 180
Bomba śmiechu. Ilustr. zbiór humoresek „ 180
Gry w karty polskie i obce. Najdokładniejszy przewodnik gier, opr. . . . . . Mp. 700
Kabała. Karty wróżbiarskie słynnej Lenormand z Paryża z dodaniem książki do pouczenia . Mp. 300
Flirt polski. Zabawa towarzyska . . „ 200
Najnowszy sekretarz powszechny. Praktyczny podręcznik dla samouków we wszystkich stosunkach życia . . . . Mp. 1200
Piosenki i utwory kabaretowe . . . „ 250
Najnowsza kuchnia warszawska, zawierająca przeszło 1200 różnych potraw, opr. . . . Mp. 1600

Książki wysyłamy tylko za poprzedniem nadesłaniem należytości przekazem pocztowym. Za zaliczką książek nie wysyłamy. Na polecenie przesyłki dołączyć na porto Mp. 150. Na zamówienie ponad 5000 Mp. dołączyć na porto Mp. 400.

Bieliznę męską na miarę

wykonuję według najnowszej mody wiedeńskiej.
Łaskawe zgłoszenia pod „Wiedenka“ do Adm. „Nowego Dziennika“. 1586

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. R. odp. Ozyasz Silberbusch. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7